

REDAKTÖRERNA

Åsa Dalkarl-Gustavsson är flöjt-pedagog och har varit anställd vid Musikinstitutet Kungsvägen sedan 1994, först som timlärare och från och med 2006 med fast anställning. Utöver arbetet som pedagog är hon även verksam som utövande flöjtist i olika sammanhang och har frilansat som musik- och teaterrecensent.

Leif Nysten är rektor emeritus vid Musik- och kulturskolan Sandels där han verkade under tiden 2003–2023. Han är flöjtist, FM i musikvetenskap och har avlagt lägre rättsexamen. Han har också genomgått en Arts Management -utbildning vid Sibelius-Akademien. Före sin rektorsperiod verkade Nysten som chef för musikavdelningen vid YLEs svenskspråkiga riksradiokanal Vega. Nysten har gett ut en biografi över tenoren Caj Ehrstedt och olika artiklar. Han är fortsättningsvis aktiv som radiomedarbetare.

Patrik Smulter är rektor för Musikinstitutet Kungsvägen sedan augusti 2010. Tidigare var han bl.a. chef för Lärkkulla folkakademis musikutbildning. Han är FM i musikvetenskap samt gitarrpedagog. Smulter är sedan 2019 styrelsemedlem i Finlands musiklärarinnor förbund.

MINNESBILDER

Musikinstitutet Kungsvägen 50 år

MINNESBILDER

Musikinstitutet Kungsvägen 50 år

MINNES- BILDER

Musikinstitutet Kungsvägen 50 år

Musikinstitutet Kungsvägen 2024
Redaktörer: Åsa Dalkarl-Gustavsson,
Leif Nystén, Patrik Smulter
Grafisk form: Jenny Haapimaa
Omslagets foto: Laura Reunanen
Tryck: Oy Nord Print Ab

Dumma Kungen år 2017.
Filip Werthman som kung och
Stella Laine som drottning.

Förord

Den här boken innehåller en del minnesbilder av Musikinstitutet Kungsvägens femtioåriga historia. Det är subjektiva minnen nedskrivna av en del väsentliga personer i musikinstitutets historia. Boken är ingen historik men innehåller historiska erinringar. Boken är inte heltäckande men berör en stor del av verksamheten och framförallt är boken inte hela sanningen, bara en del av den.

Redaktörerna har valt att lyfta fram personer som inte fått så mycket utrymme i tidigare jubileumsskrifter men som varit med och påverkat MIKs historia på ett klart sätt. Samtidigt har representanter för olika kollegier fått komma fram och berätta sin sida av historien, så som de minns den. Ytterligare belyser boken några viktiga händelser under de senaste tio åren av musikinstitutets historia.

Redaktörerna vill tacka alla som deltagit i boken, antingen som intervjuobjekt eller som medskribenter. Före detta elever har med glädje skrivit korta texter om sin tid vid musikinstitutet och lärare samt före detta rektorer har delat med sig av sina hågkomster. Alla dessa diskussioner blir till den väv som den här boken består av, minnesbilder från MIK.

MIK 50 – på väg framåt

Hälsokontrollen av femtioåringen MIK visar goda resultat. Pulsen är stadig, synen skarp och formen rätt så spänstig. Vi kan med tillförsikt se framtiden an. Vi klarade oss genom pandemin, även om vi fick några törnar, men vi har byggt upp gruppundervisningen igen efter den tillfälliga nedgången. Musikleken återhämtar sig hela tiden och kollegiernas verksamhet är livfull. Planer och samarbeten inför framtiden smids som bäst så att vi kan ta oss an de framtida utmaningarna och möjligheterna på bästa sätt.

Vi har lyckats hålla MIKs ekonomi i skick trots att understöden har minskat kraftigt under åren. Esbo stads understöd till MIK står på samma nivå som för över tio år sedan och under den tiden har det kommit ganska många löneförhöj-

ningar och inflationen har varit märkbar. Marginalerna är små och vi försöker klara oss med mindre resurser än tidigare. Det är kärt ibland, men vi vänder på alla stenar. Samarbetet med Esbo stad är dock väldigt gott och vi hoppas att alla beslutsfattare förstår vikten av grundläggande konstundervisning.

MIK firade 50 år av verksamhet med en jubileumskonsert i Tapiolasalen den 14 maj 2024. I ett tidigt skede slog vi fast att temat för konserten skulle vara ”MIK hyllar barnen och barnasinnen i oss alla”. Det var ett medvetet val att låta nuvarande elever, unga och äldre, stå i centrum för jubileet i stället för att presentera stjärnor som studerat vid MIK genom åren. Vi ville också att processen skulle vara lekfull och strävade efter att skapa en fin gemenskap under hela övningsperioden. Tvärkonstnärlighet genomsyrrade konserten, där MIKs elever visualiserade och dramatiserade musiken. I strävan efter en hög musikalisk nivå är kamratskap, trygghet och det att vi har roligt tillsammans, minst lika viktigt. Och det tycker jag märks vid MIK.

Patrik Smulter vid jubileumskonserten MIK 50 den 14 maj 2024.

FOTO: HARALD ANTSKOG

Delar ur jubileumsorkestern från konserten MIK 50.

FOTO: HARALD ANTSKOG

Studier visar att musikutbildning förhindrar marginalisering, stärker identiteten, ökar inkluderingen och empatin och har en positiv effekt på hjärna, minne och mental hälsa. Musikutbildning öppnar också dörrar till omvärlden och till oss själva. Den uppmanar till lyhördhet och dialog.

MIK har färdats en lång väg genom de här 50 händelserika åren. En av de senaste förändringarna var att vi grundade en egen stiftelse som huvudman för musikinstitutet. Esbobygdens ungdomsförbund verkade tidigare som huvudman, men från och med den 1 januari 2022 fick den nya stiftelsen, Stiftelsen Musikinstitutet Kungsvägen sr, undervisningstillstånd.

FRAMÅT

Inom ett par år är en lagförändring på kommande för den grundläggande konstundervisningen. Den nuvarande lagen är från år 1998. En av de primära målsättningarna för lagförändringen är att öka tillgängligheten för olika konstarter. Även finansieringssystemet ska ses över. Vi får hoppas att förändringarna för gott med sig även för musiken och inte raserar ett väldigt fint och fungerande utbildningssystem. Ute i världen beundrar man den finländska lärostigen inom musik, med musikinstitutet som en central aktör.

För tillfället utreder vi om ett närmare samarbete med Musik- och kulturskolan Sandels vore en god strategi för att bättre kunna tackla de utmaningar som framtiden för med sig. Vi har redan nu ganska mycket samarbete, men det kunde utökas och utvecklas. Tillsammans kunde vi skapa en kulturskola som betjänar den svenskspråkiga befolkningen i hela huvudstadsregionen.

Kultursmedjan i Mattby är ett annat stort projekt som vi hoppas kan bli av inom några år. Kultursmedjan skulle innefatta nya undervisningsutrymmen för MIK. Arbetet med kultursmedjan, som i huvudsak sköts av föreningen Focus Mattliden, är inne i ett intensivt skede under hösten 2024. Vi hoppas att slutresultatet blir bra så småningom.

Femtioåringen MIK ska fortsätta upprätthålla konditionen, styrkan och spänstigheten bland annat genom att värna om sin kärnverksamhet, musikundervisningen, men även genom att utmana sig själv att se nya möjligheter och mod att förnya sig.

TEXT: PATRIK SMULTER
September 2024

Musikinstitutet som ett svenskt rum

Gemenskapen präglar sina medlemmar brukar man säga. Kungsvägens framgång har varit beroende av de personer som har ingått i de styrande organen, men det har också fungerat i omvänd ordning, Kungsvägens anda har i olika tider erbjudit en tillvaro av välmående och innehåll i livet.

Maria "Mia" Sjöroos blev en del av elevkåren vid det purunga musikinstitutet i slutet av 1970-talet. Hon hette Janson på den tiden då hon började ta pianolektioner under ledning av Carita Holmström. Sen blev det mera av bara farten, körsång och sångstudier, först under ledning av Kjerstin Sikström.

—Kjerstin har alltid varit bäst – hon är min förebild för körledarskap och körklang, inlevelse och renhet, säger Mia.

Också arbetet för musikinstitutets väl blev bekant i praktiken, man kan tala om ett helt liv som fötroendevald i Esbos bärande svenska kulturförening. Idag fungerar Mia som ordförande både vid EBUF, musikinstitutets huvudman fram till 2020, och vid den nya stiftelsens styrelse.

—Samarbetet är fortfarande gott, trots att vi gått skilda vägar. Musikinstitutet är fortfarande en del av EBUF:s DNA, skämtar Mia.

Fredrik "Frippe" Lindbergs väg till Kungsvägen började år 2012. Hans barn var i förskoleåldern och familjen flyttade till Esbo. Frippe blev snabbt involverad i skolans föräldraverksamhet, och också lokalpolitiken lockade. Och så blev han småningom själv trombonelev och inledde studierna under ledning av Jan Takolander. Esbopolitikern Christina Gestrin tog kontakt och ville ta vara på Frippe's insikter kring samhällsplaneringen, vilket gav sex år i Esbos stadsplaneringsnämnd. Det ena gav det andra, och då musikinstitutets dåvarande direktionsordförande Agneta Eriksson ville avgå efter sitt långa värv gick frågan vidare till Lindberg som tackade ja.

—Alla ärenden som berör det svenska i Esbo är underställda nämnden Svenska rum. Ansvarsområdet är

Mia Sjöroos

vitt och det politiska klimatet har i allmänhet varit gott. Men, för att undvika nedskärningar gällde det att vara på alerten, kontakten med stadens tjänstemän och politiska beslutsfattare var synnerligen viktig.

Också Mia har varit politiskt aktiv. Arbetet för Kungsvägen har inte inskränkt sig till förtroendeuppdrag. Hon har jobbat på kansliet och haft titeln intendent och så har det blivit längre och kortare undervisningsuppdrag som körledare. Också fastighetsprojektet Vindängen sysselsatte Mia då det begav sig, och flytten av undervisningutrymmena från Grani till Karamalmen skedde tack vare Mias samarbete med Esbo stad.

AVKNOPPNING I SAMFÖRSTÅND

Allt sedan Musikinstitutet Kungsvägen liksom dess föregångare Esbobygdens musikskola blev till har verksamheten varit en organisk del av Esbobygdens ungdomsförbund, EBUF. Tillsynen sköttes via en direktion där också staden hade representation.

—Representanterna kunde bytas ut mitt under en mandatperiod, så politikerna blev inte alltid så uppbundna vid sin uppgift. Däremot hade stadens tjänsteinnehavare mera intresse av verksamheten och på den punkten har samarbetet fungerat bra, konstaterar Mia. Vi jämförde Kungsvägen ständigt med stadens finskspråkiga musikinstitut, och målsättningen var nog en form av gemensam standard, kompletterar Frippe.

Diskussionerna om att skilja åt musikinstitutet från ungdomsförbundet har gått i vågor, men under den

Fredrik Lindberg

senare hälften av 10-talet tog saken en konkret vändning. EBUF kände att det inte kunde vara huvudman för ett institut med en ekonomi tiofaldig deras egen och utan insyn i den operativa verksamheten. På revisorernas inrådan påbörjades processen för att en avknoppning kunde inledas. Och givetvis gjorde rektor Patrik Smulter ett stort arbete med att ro projektet i land.

NY VERKSAMHETSKULTUR

Efter att stiftelsen grundades har det varit angeläget att bygga upp en ny arbetskultur i de ledande organen. Förvaltningsrådet, direktionen och styrelsen ska fungera enligt andra premisser än tidigare. Och enligt stadgarna ska det ske en jämn omsättning på posterna.

—Det är en utmaning att hitta intresserade till de olika organen eftersom viljan att vara föreningsaktiv klart har minskat i vårt samhälle. Så i praktiken består nog samarbetet med EBUF och dess medlemsföreningar på individplanet, hävdar Mia.

KUNGSVÄGENANDA

Lärarna och den övriga personalen är Kungsvägens största resurs. Kännetecknande för branschen är att arbetsförhållandena är långa. Pedagogerna är personligheter som värnar om musikinstitutets intressen och håller uppe den gemensamma andan.

—Man kan nog säga att personalen personifierar musikinstitutet och håller fanan högt, och lärarkåren inverkar alltid på andan, menar Frippe. Det är kontinuiteten som borgar för andan, och lärarkåren har varit rätt bestående, instämmer Mia.

Tidigare hörde basarer, lotterier och olika typer av medelanskaffningar till läsårets återkommande hålltider. Idag förekommer sådant inte längre.

—Då jag själv inledde mina studier vid Esbobygdens musikskola, då deltog elevernas föräldrar, också mina, synnerligen aktivt som förtroendevalda, minns Mia. Dessvärre har understödsföreningen Tongivarna upphört av samma orsak, minskat intresse och tidsbrist, men koronapandemin var nog den utlösande faktorn, slår Frippe fast.

UPPNÅDDA MÅL

Mia och Frippe är tillsvidare aktiva inom stiftelsen. Svaret på frågan om

”Man kan nog säga att personalen personifierar musikinstitutet och håller fanan högt.”

vilka de enskilda viktigaste insatserna har varit i arbetet som förtroendevald föregås av en viss betänketid, men sen klarnar tanken.

—Nog är det grundandet av stiftelsen, att en ny mer lämplig utbildningsanordnare kunde skapas och som leds av en styrelse som är fokuserad på stiftelsens ekonomi, slår Mia fast och fortsätter med fastighetsfrågan, Vindängenprojektet.

Frippe instämmer, samtidigt som tanken går tillbaka till tiden för 40-årsjubileet och hur en ny logga skapades för Kungsvägen.

—Visst var det Sabina Grundfelt-Pajunen, med ansvar för det grafiska, som skötte planeringen och utformningen, men hon behövde ett bollplank vilket vi andra gärna ställde upp på, säger Frippe.

Avslutningsvis är både Mia och Frippe nöjda med att stiftelseprocessen har förverkligats. Samarbetet fortsätter och nya projekt är i vardande. Men då är det kanske andra personer som för dem till ett slut.

TEXT: LEIF NYSTÉN

YLVA ÖHMAN

Musiken var alltid min fasta punkt. Det var en självklarhet för mig att gå på musikinstitutet och spendera tre-fyra kvällar i veckan där. Orkesterverk-

samheten var jätteviktig för mig; det var både roligt, lärorikt, gav mig vänner för livet och blev till slut det enda självklara yrkesvalet för mig efter gymnasiet. Idag är jag mycket tacksam över den fantastiska utbildning jag fick genom MIK, som gjorde det lätt för mig att våga söka mig vidare till musikläger, musikgymnasium, Nuorten Sinfoniaorkesteri Vivo och till det jag gör idag.

Jag har både en magisterexamen i symfoniorkesterinstrument (tvärflöjt) samt lärarexamen i musik. Jag bor i Sverige och jobbar heltid med undervisning i tvärflöjt på två olika musik- och kulturskolor i Skåne.

Talkoanda, stark motivation och viljestyrka

Morgonen var lite kylslagen och hösten visade sina grannaste sidor då jag besökte rektor emerita Kjerstin Sikström i hennes Grankullahem i oktober 2023. Vi hade kommit överens om att träffas för att samtala om hur det gick till då Esbo fick sitt första svenskspråkiga musikinstitut, om en historiskt sett omvälvande tid under förra hälften av 1970-talet. Då jag också personligen hade varit involverad i verksamheten som purung studerande skulle det bli trevligt att liva upp lite gemensamma minnen, och samtidigt konkret bekräfta tidens gång, att det faktiskt har förflutit ett halvt sekel sedan MIK fick sin början under namnet Esbobygdens musikskola.

Kjerstin hann vara med i skapandet och förverkligandet av den svenskspråkiga musikutbildningen under fem årtionden, från 1970-talet till 2010-talet. Det är ett helt yrkesliv med råge.

MEDBORGARRÖRELSE OCH GEMENSAM ANSTRÄNGNING

Då Esbobygdens musikskola hade sett dagens ljus följde den starka tillväxtens tid. Men innan det skedde krävdes planering, samtal med stadens representer och sakkunniga som arbetade

inom musikpedagogiken. Och en fysisk och mental hemvist.

Kjerstin menar att hon hade en given förebild i sina strävanden. Dels handlade det om försök och misstag, dels om Erkki Pohjola som var en ljusstark förgrundsgestalt inom musikpedagogiken. Pohjola hade också nått internationell renommé som grundare av och ledare för Tapiolan kuoro (Tapiolakören) som var känd för sin ljusa, nordiska klang.

—Det var hans sätt att jobba som var så imponerande, jag skuggade honom ofta där han var aktiv vid Tapiolan koulu, minns Kjerstin.

Också Kjerstin har en bakgrund som musiklärare i den allmänbildande skolan. Sin utbildning fick Kjerstin vid skolmusikavdelningen vid Sibelius-Akademien vilket först ledde till ett lektorat vid ett av de otaliga svenskspråkiga läroverken som fanns i Helsingfors ännu under förra hälften av 1970-talet, Läroverket för gossar och flickor, eller Broban, uppkallad efter sin första rektor Karl Theodor Broberg. Studierna fortsatte parallellt med jobbet i skolan, på kapellmästarklassen. Därtill fungerade Kjerstin som kantor på deltid och tog emot pianoelever, något som var mycket typiskt på den tiden.

Men småningom växte tanken på att skapa en fristående musikutbildning för barn och unga i Esbo, på svenska. I flera samtal med Erkki Pohjola grundade man på ett koncept för en svenskspråkig avdelning inom Espoon musiikkiopisto, EMO. Metoden som Pohjola använde var att instrumenteleverna också sjöng i kör, vilket Kjerstin ville tillämpa. Hon samlade svenskspråkiga barn från området kring Hagalund och höll körövningar i Hagalunds kyrka. Allt skedde helt på ideell basis, dessvärre kunde Pohjola inte erbjuda någon ersättning.

—Jag insåg ganska snabbt att inte kan man fortsätta på det sättet, visserligen hade Esbo stad beviljat lite medel för svensk verksamhet inom EMO men de pengarna svaldes snabbt

i den allmänna villervallan och saknade adress, suckar Kjerstin.

EN ANNAN FÖREBILD FRÅN ÖSTERBOTTEN

Esbobygdens ungdomsförbund (EBUF) kom med i utvecklandet av den svenskspråkiga musikutbildningen i följande skede. Inom EBUF var man imponerad över hur man i Närpes lyckades hålla sig med en musikkår, drillflickor och uniformer, och på förbundet ville man åstadkomma något motsvarande i Esbo. En som blev kontaktad var Barbro Bergqvist som då var musiklärare vid Svenska Normallyceum, Norsen. Hon och Kjerstin skulle tillsammans kartlägga intresset och möjligheterna till en pedagogisk musikverksamhet – i Norsen hade man också en stark tradition av orkesterverksamhet som Barbro hade utvecklat sedan början av 60-talet.

Eftersom Barbro aldrig ens lekte med tanken att lämna Norsen tog Kjerstin slutligen över ansvaret för att en musikskola på svenska skapades. Esbo stad beviljade ett öronmärkt anslag för starten, och eftersom pianot, då som nu, hade den största efter-

FOTO: LEIF NYSTÉN

Kjerstin Sikström vid Musikinstitutet Kungsvägens 50-årsjubileumskonserter den 14 maj 2024.

”Kören har egentligen blivit mitt viktigaste instrument, och jag har fina upplevelser från min tid som körledare.”

frågan ville Kjerstin vinnlägga sig om att pianoundervisningen garanterades som första prioritet. Hon fortsatte med arbetet vid Broban vid sidan om, men snart ansökte hon om att få ledigt från lektoratet till förmån för musikskolan.

Officiellt startade Esbobygdens musikskola hösten 1974. Allt gjordes i hög grad på frivillig basis mer eller mindre utan ersättning. Utbildningsstyrelsen var inte alls med i början, först tio år senare kom det s.k. lagstadgade understödet. Således var det fråga om ideell verksamhet för de flesta som var involverade.

Tor”Tuje”Wikström – egenföretagare, försäkringstjänsteman och ursprunglig

Esbobo – hörde till eldsjälarna som jobbade oförtrutet under de första åren för att verksamhetsbetingelserna skulle vara sådana som musikutbildningen behövde. —Han och många andra var färdiga att stå på huvudet för att göra vadsomhelst, skrattar Kjerstin, ”där vi sätter flygeln, där står den sen” sa Tuje övertygande.

Ett sätt att dryga ut kassan var de många festerna och olika jippon där man samlade in pengar. Tuje var en av stöttepelarna, ingenting var omöjligt, allt gick att förverkliga, också utan pengar.

ARBETE I UPPFÖRSBACKE

Under de första åren kom också bakslag, i synnerhet vad gäller ekonomin. Alla hann inte med i svängarna, och på vårvintern 1976 fick man konkret känna av växtvärken. ”Svensk musikskola stryps i Esbo” skrev man i Hbl i februari. Enligt artikeln har Esbobygdens musikskolas tillväxt varit för snabb, ökningen av antalet elever hade tagit stadens beslutsfattare på säng. I en jämförelse med Espoon musiikkiopistos understöd och elevantal borde staden ha skjutit till drygt 150 000 mark till den svenska verksamheten, visserligen hade musikskolan ansökt om bara 90 000 mark medan stadens ansvariga tjänsteman i sin föredragning beslutade att anslaget är 40 000 mark.

MILAN CHAKRABORTY

Jag spelade gitarr vid MIK åren 2011–2022. Gitarrspelandet kändes som en paus i vardagen, då man inte behövde fundera på läxor eller andra

ansvar. Även om jag inte alltid hade tid att öva fanns det åtminstone ändå ett tillfälle i veckan då jag fick gå och spela gitarr.Handledningen och diskussionerna med mina gitarrlärare angående tekniken och styckena vi spelade, såg jag också som mycket intressanta och insiktsfulla.

Det bästa med gitarrspelandet var också att jag fick föreslå stycken vi kunde spela. Många av låtarna var rätt okända, så det fanns helt enkelt inte gitarrnoter för dem från förut. Min gitarrlärare hjälpte till att skapa noter som vi kunde öva på. Att få lära mig melodier som hade personlig betydelse förstärkte intresset för gitarrspelet och dess betydelse för mig. Det är alltid trevligt att lyssna på en låt man själv gillar, men det finns något extra givande med att faktiskt kunna spela den själv.

För tillfället studerar jag cell- och molekylär bioteknik vid Åbo Akademi så gitarrlektionerna tog slut för min del. Trots det har jag inte slutat spela gitarr. Det är inte ovanligt att jag på kvällarna tar fram gitarren och spelar lite, antingen en ny låt som jag blivit inspirerad att lära mig, eller en gammal låt som jag övat då jag spelade vid MIK.

Överlag präglades tiden av stark nybyggeranda. För Kjerstin var det självklart att alla som var involverade skulle kämpa för det gemensamma bästa.

—Vi besökte både Kulturfonden och ministeriet och tjatade, jag kommer bra ihåg Per Stenbäck som i egen-skap av fonddirektör hade befogenheter att lova pengar på rak arm, vilket också skedde.

RÄTT MÄNNISKOR PÅ RÄTT PLATS

Andra centrala personer som agerade för musikinstitutet var Kim Colliander, rektor vid gymnasiet, liksom EBUF:s långvariga ordförande Kaj Weurlander och Hans Westerlund som var skoldirektör i Esbo.

Kjerstin grundade samtidigt Esbobygdens kammarkör och medlemmarna bestod närmast av föräldrar till eleverna, en slags medborgarrörelse där man förenade nytta med nöje. Den lokala sparbanksstiftelsens ordförande Per-Johan Björkstén liksom i synnerhet rektor Henrik Wolff blev bärande krafter i föräldragemenskapen.

Mattlidens mattelärare Leif Söderholm ställde också upp som musikinstitutets kassör i början under flera års tid. Och det finns många fler personer vars namn man borde nämna och tacka.

JUTTA SEPPINEN

Kungsvägen var en utmärkt musikskola redan på min tid på 1990-talet. Jag fick allt stöd och kunskap jag behövde i musiken från mina egna

lärare och rektorn för att sen fortsätta till Sibelius-Akademien.

Förutom att gå på lektionerna tillbringade jag otaliga kvällar i Grankullas lokal och tränade ensam. Jag hade fått en egen nyckel. Fantastiska minnen har lämnats från den där tiden! I början av 2000-talet arbetade jag även som lärare och kördirigent i musikskolan. Som arbetsgivare var Kungsvägen pålitlig och inspirerande. Tack för allt hälsar, Jutta Seppinen som idag är kapellmästare, kördirigent och sångare.

FOTO: CATIA PORTIN

”Idag skulle man inte sätta sig i blöt på samma sätt som då för fem decennier sedan.”

—Världen har väl blivit lite kallare idag, resonerar Kjerstin, idag skulle man inte sätta sig i blöt på samma sätt som då för fem decennier sedan.

KANTORSDOTTER SOM HALKADE IN PÅ MUSIKEN

Om sin egen bakgrund berättar Kjerstin att det aldrig var självklart att hon skulle bli musikpedagog och sångare. Hon växte upp på kantorsgården i Esbo, så hade några generationer Sikström gjort redan innan pappa Immanuel blev knuten till församlingen. Om sin skolgång minns Kjerstin att det gick ganska trögt, hon t.o.m. stannade på första gymnasieklassen i Grankulla samskola då det fanns andra intressen, i synnerhet ”sociala kontakter”, som uppfyllde hennes tid.

Men, sommaren före abiturientåret tillbringade hon i Österbotten och där fanns ett gammalt piano som hon började bearbeta, egentligen var siktet inställt på studier vid Hanken, men på pappa Immannuels uppmaning sökte hon till Sibelius-Akademien. Väl inne på Sibelius-Akademien blev det sedan flera examina inom loppet av elva år, mellan åren 1966 och 1977: kantororganist, musiklärare liksom sångdiplom. Och fördjupade kurser i dirigering,

både kör och orkester. Och resten är historia, brukar man säga.

KÖREN SOM INSTRUMENT

Kjerstins praktiska verksamhet bestod till en början av att leda körer i Esboregionen. Allt började redan under studietiden, Arbiskören var den första kören som blev Kjerstins egen. Och nu, med facit på hand, har musikinstitutets visitkort Serenakören utgjort grunden för hennes konstnärliga verksamhet.

—Kören har egentligen blivit mitt viktigaste instrument, och jag har fina upplevelser från min tid som körledare, i synnerhet som dirigent för Serenakören vid musikinstitutet. Det blev många resor och inspelningar som har lämnat spår och kära minnen, säger Kjerstin lite vemodigt.

Under samtalet blir det avstickare i tid och rum, och att det redan har förflutit femtio år sedan starten känns överklagt. Tillsammans studerar vi tidningsurklippen som finns utbredda på matsalsbordet i det vackra hemmet i Grankulla.

—Ett människoliv är så kort och plötsligt är allt förbi, utbrister Kjerstin, men jag är tacksam för allt som har varit.

TEXT: LEIF NYSTÉN

Ett kvartssekel i musikens tjänst

Gunnevi Lundström, bland vänner och kolleger kallad Guni, växte upp på Brändö i Helsingfors. I samband med att Esbos lantliga idyll småningom hade börjat byggas ut med nya bostadsområden flyttade familjen till Esbo, till ett radhus i Källstrand vid Långträsket, en av sin tids nya förorter. Det skedde år 1971. Där bor Guni fortfarande.

Till Kungsvägen kom Guni år 1985 då musikinstitutet hade etablerat sig. Det skedde som engagemang ofta sker, via nyckelpersoner som fungerar som förmedlare. Det var Leif Söderholm som ställde Guni frågan, musikinstitutet behövde mera arbetskraft till administrationen. Och hon tackade ja.

Till Gunis arbetsuppgifter hörde då som under hela arbetslivet att hålla reda på elevkartoteket, skicka ut terminsavgiftsblanketterna, fixa elevkonserterna, ja snart sagt allt utom ekonomin som

vilade helt och hållet på hennes namnes Guntti Turtiainens axlar.

BARNENS MUSIKSTUDIER FÖRENADE

Helt obekant var Kungsvägen emellertid inte för Guni då hon anställdes, redan i början av decenniet blev hon aktiv i understödsföreningen Tongivarna där hon fungerade som kassör i tio års tid. Och otaliga är de evenemang och tillställningar där Guni var på plats och serverade kaffe till konsertpubliken liksom vid basarerna som hörde till. Det var familjens barn som studerade vid musikinstitutet som knöt Guni an till musikgemenskapen.

Det mesta skedde i skolfastigheten Mattliden. En höjdpunkt var morsdagsluncherna med vidhängande konsert, minns Guni. Och på Kannbrobacken, musikinstitutets hem fram till dess att Vindängen stod färdig, fanns en naturgran som fick ljus varje år; det var festligt när ljusen tändes, till glögg och blåsorkestermusik.

DET FÖRSTA DIGISPRÅNGET

I början gjordes allt för hand, med papper och penna och mekaniska skrivmaskiner. Bland de mest arbetsdryga momenten var postandet av terminsavgifterna och cirkulären, alla bankgiroblanketterna skrevs ut för hand, lades i

Guni Lundström och Kjerstin Sikström i intensivt arbete.

FOTO: RAGNAR EDGREN

FOTO: RAGNAR EDGREN

Guntti Turtiainen (t.v.) och Guni Lundström på kansliet.

kuvert och fick ett frimärke. Leif Söderholm, som till vardags fungerade som mattelärare i Mattliden, drev på övergången till automatisk databehandling, ADB, som det hette på den tiden.

Det var en otroligt stor förändring när terminsavgiftsblanketterna kunde skrivas ut utan allt handarbete, ja då kändes det skönt!, utropar Guni.

Musikinstitutets kansli fanns alltid där huvudmannen EBUF fanns. Samarbetet var gott, och då Kungsvägen äntligen fick sitt hus på Kannbrobacken var det naturligt att EBUF med verksamhetsledaren Iwe Ekström flyttade med. Då fick man också träffa lärarna mera regelbundet. Före flytten såg man bara de lärare som hade undervisning i klasserna nära kansliet.

MINNESVÄRDA KÖRRESOR

Ett av musikinstitutets klingande visitkort var Serenakören. Kören reste

mycket, deltog i olika tävlingar och festivaler, och resorna krävde att organiseras av en reseledare vilket tillföll Guni. Hon fick vara med om tolv resor med början år 1986 då kören reste till Ungern. Därefter blev det nästan årliga utrikesresor, till italienska Arezzo, till USA, Storbritannien, Island, Norge, Tyskland, Baskien, Österrike och Italien i några repiser.

Serenakörens sista resa under Kjerstin Sikströms ledning ägde rum år 2001, då var jag inte med längre. Och då Kjerstin hoppade av som kördirigent fortsatte kören ännu att resa under Jutta Seppinens ledning, minns Guni.

Allt som allt blev det drygt 25 år i Kungsvägens tjänst. Ett helt yrkesliv i en omvälvande tid som Guni minns med värme.

TEXT: LEIF NYSTÉN

Alf Nybo – biträdande rektor 1985–1998

Alf Nybo var den första biträdande rektorn i Esbobygdens musikskola och gjorde betydande insatser för musikskolan under sin tid i huset mellan 1985 fram till 1998. Han verkade också som tf rektor under läsåret 1997–1998.

ALF BERÄTTAR OM SINA EGNA TIDIGA MUSIKSTUDIER

Någon kanske frågar: i vilken musikskola gick jag själv för att sedan kunna välja musiken som yrke? På min hemort fanns det ingen musikskola förrän jag gick näst sista året i gymnasiet. Då var det för sent att börja studera på allvar i nystartade Mellersta Österbottens musikinstitut. När jag skrivit studenten var det på intet sätt klart att jag skulle välja musiken som yrke. Snarare var det musiken som valde mig.

Mina föräldrar, som inte hade någon som helst musikalisk utbildning, ville trots det att jag och min äldre bror skulle få möjligheten att utöva musik. Min bror fick en violin. Ett stort, svart harmonium införskaffades. På det började jag öva och pianolektioner vidtog

när jag var 8 år gammal. Ett par år senare blev tonsättaren Erik Fordell min pianolärare. Jag fick ett riktigt piano när jag var tolv. Ungefär vid den tiden började jag också spela violin.

Efter att ha spelat violin två år hamnade jag in i en amatörorkester, Remells orkester. Min violinlärare var förgrymmad, orkesterns ambitioner hade inga proportioner. Jag skulle bara lära mig fuska! Men jag ansåg att hon inte kunde hindra mig och erfarenheterna därifrån och de många sommarkurser jag deltog i gav mig erfarenheter som jag varit tacksam för under hela min musikerbana.

Vid samma tid (år 1960) kom jag nämligen att delta i min första Wegeliuskurs. Där fick jag som lärare i violin Erik Cronvall, i generalbas Harald Andersén, i teori Fabian Dahlström och gick en anspråkslös kurs i solfège med Egil Cederlöf som lärare. Det blev sju sommarkurser i följd!

Wegeliuskurserna blev min musikskola. Cronvall och Andersén blev mina lärare också i Sibelius-Akademien, ”Cro-

na” i violin och kammarmusik (stråkkvartett) och Andersén i körledning, liturgisk sång och orgelimprovisation, med mera. Utan stöd från dessa lärare hade jag inte kommit in i akademien, något annat yrke hade nog valt mig.

NYLANDS SVENSKA MUSIKLÄROANSTALT

Alf började vid musikskolan redan 1983 som timlärare i teori efter att ha lämnat operan som biträdande kormästare, en befattning som han skötte i nästan 10 år. Det var mycket ackompanjemang på

operan på olika tangentinstrument, förstås piano men också cembalo, orgel och till och med celesta. Också dirigering, både i övningssammanhang och offentligt. Lena von Bonsdorff tipsade Alf om jobbet i Esbo och på den vägen blev det.

I augusti 1982 inledde Nylands Svenska Musikhöskola (NSM) sin verksamhet och man insåg snart att det då behövdes en biträdande rektor. NSM och Esbobygdens musikskola var två olika organisationer under samma tak men vardera med en hel del administrativt jobb.

Alf Nybo, Folke Gräsbäck, Konstantin Weitz och Maija Weitz på NSM:s sommarkurs på Finns folkhögskola 1988.

Alf Nybo

—Jag tyckte det var en väldigt bra idé att samarbeta så att alla som ville gå på institutnivå hade möjlighet till det här i svenska Nyland, säger Alf. Det blev för dyrt för enskilda skolor att ha den här nivån för några enskilda elever, fortsätter han. Instrument köptes och grunden lades för NSMs verksamhet. Inom kort hade NSM elever från Tenala i väst till Borgå landskommun i öst.

—Målsättningen med NSM var ju också att skapa ett konservatorium, därför gick Samkommunen för huvudstadsnejdens svenska yrkesskolor in i det här projektet, menar Alf. Förhandlingar fördes då om var konservatoriet i Svenskfinland skulle placeras, eller om

”Min violinlärare var förgräddad, orkesterns ambitioner hade inga proportioner.”

man kunde dela på uppdraget. Undervisningsminister Gustav Björkstrand fattade dock beslutet att Svenska Konservatoriets plats skulle bli i Jakobstad.

FÖRSTA TIDEN VID ESBOBYGDENS MUSIKSKOLA

Jobbet i Esbo inleddes i Lagstad skolas bottenvåning där det lilla kansliet fanns. Ganska snabbt blev en flytt till Grankulla aktuell för kansliets del. Fastigheten i Grankulla, som tillhörde Esbo stad, var betydligt större med undervisningsutrymmen runt hela kansliet. Problemet var dock ljuddämpningen mellan rummen.

—Det var paffväggar mellan rummen och lyhört som bara den. Vi använde vartannat rum som förråd, så att det var någorlunda tyst mellan klasserna, skrattar Alf.

KAMMARORKESTERN CAPPELLA NSM

Inom musikskolan fungerade en A-orkester och en B-orkester för stråkarna

under Helge Dahls ledning och på så sätt var grunden lagd för en orkesterskola för stråkarna. Blåsorkestertraditionen inom Esbobygds musikskola hade inte ännu riktigt kommit igång, men modell togs så småningom från stråksidan.

En av de första uppgifterna för Alf var att få igång en fungerande kammarorkester. Serenakören fanns redan inom musikskolan men någon orkester inom NSM fanns inte ännu. Alf startade kammarorkestern under våren 1987. Den fick senare namnet Cappella NSM. Veckoslutsläger började ordnas för Cappella och Alf fungerade som dirigent. Elever kom från hela Nyland till Esbo eller Grankulla för lördagsövningar. Ibland ordnades också övningar på Lärkkulla i Karis för att underlätta västnylänningarnas resor. De här var ofta tvådagars läger. Konstantin Weitz, som var violinlektor, var också en central gestalt vid starten av Cappella. Alf fungerade som dirigent för Cappella ända tills hans slutade vid musikskolan.

Deltagande i Finlands musiklärarinrättningars förbunds mönstring i Hyvinge, blev redan hösten 1987 ett genombrott för Cappella NSM. En jury på tre personer bedömde skriftligt samtliga uppträdanden. Cappella NSM fick överraskande positiv feedback av både juryn och publiken.

En annan av höjdpunkterna för både Alfs och Cappellas tid var deltagande i en gemensam orkester för de finlandssvenska musikinstituterna på

IDA SJÖSTRÖM

Mina studier/lektioner i flöjt på MIK var en timme i veckan då jag fick bara vara jag utan press

från omvärlden. Det var jag, Åsa och musiken. Åsa var en hård lärare vilket jag älskade. Jag säger alltid till alla runt om mig, tack vare Åsa blev jag så bra som jag blev. Hon pushade mig på lektionerna att inte ge upp, börja om och försöka på nytt, något jag har nytta av i mitt liv än idag, ta ett steg tillbaka, göra om och andas. Hon fick också mig att känna mig trygg på konserter. Jag ville göra varken henne eller mig själv besviken. Jag önskar att alla lärar på MIK är som Åsa, för då blir det många himla bra musiker! MIK gav också möjligheten till resor, vänner och så mycket kunskap inom musiken.

Idag är jag 29 år gammal och bor i Adelaide i Australien med min fästman och lilla son. Har varit mammaledig men börjar sakta gå tillbaka till vardagen som sjuksköterska. Min plan är att hitta en hobbyorkester för att kunna spela flöjt även här. Saknar det otroligt mycket och gemenskapen musiken för med sig. Tusen tack för min tid på MIK och framförallt till min bästa lärare Åsa, ingen är som du! Tack för alla skratt, tårar och kunskap du gett mig.

KRISTIAN NYMAN

Jag var 10 år om jag minns rätt då jag började spela slagverk vid MIK. Det var då vid det nyss grundade Vanda svenska musikinstitut som senare blev

MIK. Jag började spela piano redan som 5-åring på Brages musikskola eftersom det inte fanns någon svensk musikskola då ännu i Vanda. Jag var elev på MIK ända tills jag gick ut gymnasiet och spelade aktivt trummor och piano under dessa år.

MIK var en viktig grund för min utveckling som musiker. Det var inte bara bra för färdigheter i instrumenten utan också det sociala tillsammans med mängder av uppträdanden i band, körer och olika instrumentensemble. Jag lärde mig hur livet som musiker ser ut av bara farten. Senare efter att jag varit 11 månader i Dragsvik sökte jag mig tillbaka till MIK och ägnade 1,5 år åt övande på heltid. Jag tog då också klassiska sånglektioner. Med toppenlärare, Kaj Ekman, Rabbe Österholm, Mikael Jakobsson med flera, kom jag in på musikhögskolorna i Malmö, Stockholm och på Sibelius-Akademien. Jag valde då att åka till Stockholm för att studera klassiskt piano och började senare på Sibelius-Akademien. Jag sökte in med både slagverk och piano, men piano blev mitt yrke till slut.

Sedan år 2002 har jag livnärt mig som musiker på heltid och för det mesta suttit bakom pianot eller flygeln. Har senare börjat jobba som kapellmästare och är idag fastanställd kapellmästare på Svenska teatern efter ca. 20 år som frilansande musiker och dirigent. Tack MIK för allt som du gav under min uppväxt!

sångfesten i Esbo 1994. Leif Segerstam dirigerade ett eget verk och det var en mycket förtätad stämning i hela salen. Ett mycket fint ögonblick, menar Alf. Utlandsresor med Cappella och skivinspelningar var också viktiga och bidrog till att orkestern levde och mädde bra.

En tredje höjdpunkt var barnoperan Cinderella, som vi tack vare Leifs kontakt till Nationaloperan lyckades sälja för ett par föreställningar i Almisalen. Flera sångare som då var med är nu professionella.

År 1990 startade Alf också Bulevardens kammarmusiksällskap som var avsedd att fungera som en möjlighet till fortsatt samspel för sådana NSMs och Esbobygdens musikskolas elever som inte vill satsa på yrkesstudier i musik. För övrigt hade de flesta eleverna inom NSM i början sina instrumentlektioner på hemorten medan teorilektionerna på institutsnivån ordnades i Esbo. Eleverna kom åkande en gång i veckan för sin teorilektion till Esbo.

—Det var lite väl mycket krävt av eleverna, menar Alf nu med perspektiv på det hela. Å andra sidan pågick det inte så länge eftersom elevmängderna ökade snabbt. Teoriundervisning började även anordnas i Ekenäs medan många instrumentelever reste till toppenlärare från Sibelius-Akademien.

SOMMARKURSER

Musikkurser på Finns folkhögskola inleddes också med tiodagars sommarkurser. Alf bidrog med en stark insats till de här kurserna som skapade ett

fint sammanhang för olika nivåer av stråkar, och även andra instrument. Kurserna fokuserade på kammarmusik och var också öppna för finskspråkiga elever. Kurserna höll hög nivå och flera av dagens kända musiker och kompositörer deltog i kurserna. Kurserna var en enorm inspiration för Esbobygdens musikskolas och NSM:s elever. Ett antal olika internationella lärare deltog i kurserna och Alf är uppenbart stolt över sommarkurserna på Finns.

Många lärare vid MIK är före detta elever i NSM. Alf såg i början vissa nackdelar i att det var viktigare att en lärare undervisade på svenska, ibland utan att ha den kompetens som en lärare bör ha. Det var svårt att få tag i pedagoger som fyllde båda kraven. Det var därför oundvikligt att anlita finskspråkiga eller utländska lärare och lita på att musiken är ett språk som inte ser till nationalitet eller modersmål, konstaterar Alf.

HÄLSNINGAR TILL 50-ÅRIGA MIK

Efter ett långt liv med musiken som yrke kommer Alf med många goda råd till oss som jobbar idag i MIK.

—Dåta inte för mycket med eleverna. Det är bra att man kan göra uppgifterna målsättningar för studierna men man ska sen också förvänta sig att eleverna jobbar för målsättningarna. Det har alltid talats om att det krävs för mycket av elever i musikinstitutet, inte ska ju alla bli yrkesmusiker, men då lilla Kalle börjar i musikinstitutet vet han inte vad han vill bli när han är stor. Glöm ordet kräva, men ge eleven

”Vi använde vartannat rum som förråd, så att det var någrolunda tyst mellan klasserna.”

möjligheter att förverkliga hela sin kapacitet! Alla barn har en viss begåvning och du ska tro på den. Jag tog eleverna som en utmaning och gjorde det bästa jag kunde av varje elev. Lita på barnet och dess förmåga att ta emot kunskap. På så sätt ger man en möjlighet åt alla att göra allt det man vill och har möjlighet till. Många musiker växer fram så småningom och intresset och förmågan kanske inte alltid märks som helt liten. Snegla inte så mycket på andra utan gör din grej med dina elever och gör ditt bästa. Ifrågasätt allt, använd fantasin och utveckla, pröva och testa olika möjligheter för utveckling som passar just dig eller skolan. Lyssna inte för mycket på andra, varken överlag eller i musiken. Gör din egen grej utifrån dina egna premisser vare sig det gäller dig själv eller skolan, summerar Alf.

Alf Nybo ser på många sätt tillbaka med tacksamhet på sina år vid Esbobygdens musikskola och önskar MIK allt gott inför framtiden.

TEXT: PATRIK SMULTER

Blåsorkesterövning i Vindängensalen. Harry Parker och Alexandra Backman, klarinett.

Marianne Sundroos, biträdande rektor 1999–2008

Musikinstitutet Kungsvägen (MIK) har genom sin 50-åriga historia haft endast två rektorer, men desto fler biträdande rektorer. Rollen som biträdande rektor kan vara hektisk, men den ger även chans till att så att säga befinna sig i händelsernas centrum och att ha en nära kontakt till musikinstitutets lärare och elever. En i raden av dessa biträdande rektorer var Marianne Sundroos, MIKs biträdande rektor från år 1997 till 2008 då hon efterträddes av Susanne Norrbäck-Råman. Inför MIKs femtioårsjubileum träffade jag Marianne, mera känd under smeknamnet Mimi, en vacker oktoberdag och försökte reda ut hur det hela hänger ihop.

FOTO: RAGNAR EDGREN

Mimi föddes i Helsingfors och växte upp i en musikalisk familj, båda föräldrarna var aktiva körmänniskor. För Mimis del blev det småningom studier på Sibelius-Akademien på kyrkomusikavdelningen och senare på den så kallade allmänna avdelningen med solosång som huvudämne. Hon studerade även vid operastudion, först i ensemblen och senare som solist. Efter avslutade studier fick hon arbete som kantor i Matteus församling i Helsingfors, ett mångskiftande arbete där hon även ansvarade för församlingens musikskola. Småningom tog operavärlden över och via operafestivalen i Nyslott började hon få olika roller på Finlands nationalopera.

År 1997 fick Mimi erbjudandet att bli tillförordnad (tf) biträdande rektor på MIK medan den dåvarande biträdande rektorn Alf Nybo skulle sköta jobbet som tf rektor under ett år då ordinarie rektorn Kjerstin Sikström var tjänstledig. Marianne tackade ja till jobbet och här börjar en helt ny era i hennes karriär, först som tf biträdande rektor, efter det ett år som intendent och allt i allo och därefter fast anställning som musikin-

Marianne Sundroos

stitutets biträdande rektor. Mimis första tid på MIK var turbulent och hon fick inte en speciellt lätt start i huset. Hennes egenskaper som chef sattes på prov, men hon blev en engagerad och omtyckt biträdande rektor under sina år på MIK. Många saker var nya, som till exempel att använda sig av datorn i arbetet.

Blåsorkestrarna, som redan från början leddes av lärarna Albinus Borg och Jusa Junttila, växte mycket under Mimis tid på MIK och hon var inte rädd att ta sig an varierande arbetsuppgifter. Bland annat började hon spela tuba och kom på så sätt att spela en viktig roll i blåsorkestrarna. Övningarna hölls först i Grankulla, senare i både Kannbrobackens lilla sal och i Lagstads skola. Mimi minns även hur hon och Albinus Borg höll en orkesterskola en morgon i veckan i Mattlidens skola för att rekrytera elever till musikinstitutet. Med blåsorkestrarna gjordes resor till både Sverige och Danmark. Småningom engagerades även musikteori- och trombonläraren Jan Takolander med i verksamheten.

För Mimi har jobbet med barnen och de unga varit en ledstjärna. Hon har velat skapa en trygg atmosfär för eleverna och lärarna på MIK. Under hennes tid startade även undervisningen i popmusik och parallellt med det hann hon uppleva Serenakörens storhetstid. Efter tiden på MIK jobbade hon som kyrkomusiker och idag är hon pensionär med många järn i elden och hinner framför allt umgås med familjen. Hennes råd inför framtiden är att man ska

KASPER
DALKARL

Det är svårt att föreställa sig hur livet utan mina musikstudier skulle se ut. Att studera gitarrspel, både klassiskt och el-gitarr, vid

MIK utvecklade mitt gitarrspel och min musikalitet från dagisåldern till vuxen, från musiklektioner till stora ettan.

De kunskaper jag fick av mina lärare vid MIK har gjort att jag än idag spelar i band. Dessutom har jag stor nytta av mina musikaliska kunskaper i mitt yrke som fotograf och filmare när det kommer till att arbeta med ljud och musik i samspel med rörlig bild. För att inte tala om alla minnen för livet jag fått under alla konserter och samspel genom åren!

Yrkesmusiker blev det inte, även om det fanns i tankarna ett tag. Idag arbetar jag som fotograf och producerar stillbild och rörlig bild, och driver mitt eget företag som frilansare. Förutom detta har jag även blivit konstmagister och arbetar med utställningar och konstfotografi.

våga tänka fria tankar i undervisningen och minnas att det inte finns bara ett sätt att göra saker och ting på.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

Jan Takolander – musikens mångsysslare

Det var nära att Musikinstitutet Kungsvägens långvarige lärare i musikens gestaltning (musikteori och gehör), lärare i trombon och blåsorkesterdirigent hade valt en helt annan yrkesbana och blivit ingenjör. Efter avslutade gymnasiestudier kom han nämligen in på Tekniska högskolan i Helsingfors, men intresset för musik vann i slutändan.

Jan, mera känd som Janka, är född i Kuusankoski och gick i Kymmenebruks svenska samskola. Hemmet var musikaliskt och båda föräldrarna sjöng och spelade gitarr. Som sjuåring fick Jan börja spela piano i det lokala musikinstitutet, men slutade med sitt pianospel som tioåring.

—Man kan säga att min musikerbana börjar med att jag slutade att spela piano, berättar Jan med ett skratt.

Hans mamma försökte övertala honom att bli läkare, men istället blev det

Tekniska högskolan och elektrotekniska avdelningen och det är här musiken kommer in i bilden. Jan kom i kontakt med Teknologorkestern Humpsvar och fick ett tenorhorn i händerna. Tenorhornet byttes småningom ut till trombon och på den vägen är det. Jan sökte in på vuxenavdelningen på Helsingfors konservatorium och efter något år blev han antagen till yrkesutbildningen med musikteori som huvudämne.

Det var under sin militärtjänstgöring hösten 1986 som Jan blev upprörd av dåvarande biträdande rektor för Esbobygdens musikskola, Alf Nybo, och uppmanades att söka befattningen som lärare i musikteori. Jan sökte och fick jobbet och där startade en lång livsgärning i Esbobygdens musikskola, Nylands svenska musikläroanstalt och till slut i Musikinstitutet Kungsvägen. Under en liten parentes på några år på 1990-talet sökte Jan andra jobb och hade ett vikariat på Helsingfors konservatorium, men när befattningen igen i Esbo blev öppen sökte han sitt gamla jobb och fick det småningom tillbaka.

Redan under de tidiga åren i Esbobygdens musikskola hade man testat blåsorkester under ledning av bland

Jan Takolander med dirigentpinnen från en konsert med blåsorkestrarna.

FOTO: RAGNAR EDGREN

andra Olli Pitkänen, men på grund av det ringa elevantalet på bläsinstrument ville det inte riktigt ta fart. Jan hade lagt märke till hur man jobbade i Lappböle hornkapell. Där behövde man rekrytera nya medlemmar och grundade därför en ungdomsorkester för nybörjare med dirigenten Moa Thors i spetsen. Saken kom upp på ett lärarmöte, understöddes av rektorerna och dåvarande lektorn i flöjtspel Ole Gustavsson, och därmed grundades 1996 en blåsorkester i musikinstitutet som var öppen både för elever och utomstående amatörer. Trumpetläraren Albinus Borg och klarinett- och saxofonläraren Jusa Junttila delade på dirigentskapet och övriga bläsarlärare hjälpte till på olika veckoslutsläger. Orkestern vid namn KingsRoad var i början ett samarbete mellan Musikinstitutet Kungsvägen och Grankulla musikinstitut. Från och med hösten 1999 blev Janka en av dirigenterna – två blåsorkesterdirigenter blev tre. Ett bra samarbete där alla tre har kunnat bidra med sina olika kunskaper för att stärka jobbet med blåsorkestrarna.

Idag är Jan pensionär och har mycket tid att ägna sig åt sitt eget musicerande. Han är medlem i Visans Vänner och trombonen får komma fram i och med olika uppdrag i orkestrar runt om i Nyland. Till slut undrar jag hur han med sin långa erfarenhet av musikundervisning ser på musikinstitutets framtid.

—Studierna på musikinstitutet har med tiden blivit mildare och är en renodlad hobbyverksamhet, vilket i sig inte är dåligt. Jag är dock rädd för att det

Jan Takolander vid skivutgivningskonsert och KingsRoads 20-års jubileum 2017.

leder till att de som vill bli yrkesmusiker måste söka andra kanaler för sina studier. I yrkesorkestrarna syns det redan i och med att allt flera musiker från utlandet får platserna som orkestermusiker i de finländska symfoniorkestrarna.

Jan berömmar sina chefer som varit öppna för förändringar angående teoriundervisningen i MIK och han är glad över att ha fått arbeta så mångsidigt som han fått göra. Han har även fått tid för att förkovra sig under sin arbetskarriär och har avlagt musikpedagogexamen i pop- och jazzmusik och högre yrkeshögskoleexamen med trombon som huvudämne. Han är även lycklig över att han fick möjligheten att jobba som biträdande rektor de sista åren av arbetskarriären.

—Jag har också fått se den administrativa sidan av arbetet i musikinstitutet, vilket var mycket intressant, och jag är glad över hur fint lärarkåren tog emot mig i rollen som biträdande rektor.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

Blåsmusiken i MIK; samtal med Albinus Borg och Jusa Junttila

Lärarkollegiet på MIK har under en lång tid fått vara med om förändringar i läroplanen på både gott och ont. I ett samtal med trumpetpedagogen Albinus Borg och klarinet- och saxofonpedagogen Jusa Junttila funderade vi tillsammans på det förflutna, nutiden och framtiden. Albinus och Jusas gemensamma nämnare är deras arbete som dirigenter för MIKs blåsorkestrar och faktum är att de varit med redan från början när blåsorkestern KingsRoad grundades, vilket ger ett långt perspektiv på hur blåsarsidan i MIK utvecklats. Under tiden från 1990-talets slut tills

idag har mycket vatten flutit under broarna och färskt i minnet är speciellt pandemitiden, vars efterdyningar ännu märks i undervisningen och elevantalet.

Det som började med en liten blåsorkester med namnet KingsRoad, där man speciellt gick in för konceptet att sammanföra unga blåselever med äldre amatörer, utvecklades småningom till att idag bestå av tre orkestrar på olika nivåer. Albinus betonar att konceptet med amatörerna har varit viktigt för orkestrarnas utveckling. De unga kommer och går, men de äldre har varit ett stort stöd ända från starten 1996.

Idén med att ha två orkestrar på lägre nivå är att man på så sätt kan få in nya musikanter i KingsRoad vartefter kunskaperna hos eleverna växer. En orkesters identitet och vi-anda skapas med hjälp av namnet på gruppen. Med fantasi och fyndighet har blåsarlärarna och eleverna tillsammans

Jusa Junttila

Albinus Borg dirigerar blåsorkestrarna.

hittat på namnen SvängGänget och KlangLigan för de yngre blåsarnas orkestrar. KlangLigan kom till i ett ganska tidigt skede för att ge de yngre eleverna en orkester att växa i. SvängGänget kom till som ett experiment och leddes i början av flöjtpedagogen Åsa Dalkarl-Gustavsson. Senare har både Jusa Junttila och Helene von Martens fungerat som ledare för SvängGänget. Nytt för läsåret 2023–2024 är gruppen Blåståget, som leds av Jacintha Damström. Den fungerar som en musiklek-grupp där inriktningen är blåsmusik. Barnen får göra egna instrument, leka med musik och rytm och pröva på olika blåsinstrument. I orkester är det roliga och sociala viktigt. Elever som har haft paus från orkesterspelandet har kunnat komma tillbaka efter att ha fått inspiration på någon konsert.

Precis på samma sätt som när jag intervjuat Marianne Sundroos och Jan Takolander angående blåsmusiken i MIK, så minns även Albinus och Jusa med värme och goda skratt de resor som gjordes med orkestrarna både i Finland och utomlands. Det har även ordnats veckoslutsläger på Mataskär i Esbo, deltagits i Sång- och musikfesten i Esbo 2001 och ordnats konserter i fin akustik i bland annat Sellosalen, Tapiolasalen och Nya Paviljongen. Ett återkommande samarbete har varit konsertdagen Blås! i samarbete med Musik- och kulturskolan Sandels i Helsingfors. Både Albinus och Jusa är tacksamma för att det även ordnats skolning för dem. Speciellt bra var undervisningen i dirigering med musikpedagogen och blåsorkesterdirigenten Håkon Hesthammer.

Albinus Borg, Jan Takolander, Jusa Junttila och KingsRoad på en av MIKs vårkonsorter i Tapiolasalen.

En dramatisk tvärvändning i undervisningen hände år 2020 när landet så gott som stängdes ner på grund av den då rådande pandemin. Albinus och Jusa berättar att man försökte ordna stämövningar på distans, men i princip låg verksamheten nere och hemuppgifter delades ut till orkestermedlemmarna. Som en följdverkan av detta har man i nuläget ett mindre antal medlemmar i orkestrarna. Allt är dock inte pandemins fel. Albinus berättar att just nu har man även haft en stor generationsväxling bland eleverna. Något som är vanligt när de äldre ger sig ut i studielivet och nybörjarna ännu inte har färdigheter för att kunna spela i orkester.

Dagens barn har väldigt många olika hobbyer och det kan vara svårt att locka med eleverna i gruppundervisning. Ett

annat dilemma som Albinus sätter fingret på är att få eleverna att förstå vikten av att öva hemma. Många föräldrar upplever att vårt system i musikinstitutionen är strikt, men glömmer bort att till exempel flera idrottsgrenar kräver ständig närvaro för att man ska få delta i tävlingar och matcher. Albinus undrar hur föräldrarna och lärarna tillsammans kan hitta balans i barnens liv?

Albinus och Jusas tankar om framtiden är att lärarna borde få göra sitt grundjobb, det vill säga undervisa musik på traditionellt sätt utan för mycket digitala hjälpmedel. Det administrativa jobbet har ökat, vilket leder till stress bland lärarna. "Vi lärare behöver fokusera på den huvudsakliga uppgift vi fått på arbetet: att undervisa musik."

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

FOTO: GIULIA SIMONETTI

EMELIE SEDERHOLM

Mina piano, sång och musikteori studier vid MIK under min uppväxt har haft en stor betydelse för mig i mitt liv. De lade grunden för mitt fortsatta

musicerande och gav mig en bred musikalisk erfarenhet. Jag gick från att studera klassiskt piano till fritt ackompanjering, från körsång till solosång och såklart alla de olika projekten, konserterna och musikresorna som jag fick vara med i gav mig viktig scenerfarenhet redan som barn.

Jag fick öva på många olika genrer och musikstilar. Klassiskt, pop, jazz, soul, musikal, latin etc och det tror jag har påverkat mycket mitt nuvarande musicerande där jag gillar att blanda musikstilar och känner mig hemma i många olika uttryckssätt. MIK var lite som mitt andra hem under min uppväxt eftersom jag åkte dit 2-3 gånger i veckan under ca 13 års tid och jag är väldigt tacksam över allt det jag fick lära mig. Jag har fortsatt att musicera hela mitt liv och idag arbetar jag med musik heltid som artist och låtskrivare.

VIVIAN LINDHOLM

Jag fördrev en stor del av min barndom på MIK – på Åsas flöjtsektioner, i orkester, kör och teoriundervisning, och institutet

kändes tryggt och välkomnande som ett andra hem. Flöjtspelandet var utmanande och särskilt soloupptreden väldigt pirriga – inget föredrag i arbetslivet har varit lika nervöst! Så är evigt tacksam för alla erfarenheter. Via orkestern fick jag vänner för livet – nu 20 år senare ses vi fortfarande regelbundet på fyрманhand med blåsarna Lilja Palmgren, Cornelia Roos och Paulina Granqvist.

Musicerandet fick förbli på hobbynivå och efter att ha avlagt stora ettan under gymnasiet spelade jag några år i Polyteknikernas orkester tills flöjten tyvärr mest gömt sig i skåpet. Idag jobbar jag som hudläkare och vardagen fylls av utmaningar numera på idrottsfronten, bl.a. orientering och cykling.

Ole Gustavsson, diplomflöjtist och lektor i flöjtspel

Blåsmusikens och blåsorkestrarnas utveckling i Musikinstitutet Kungsvägen från 1990-talet tills idag är till stor del Albinus Borgs, Jusa Junttilas och Jan Takolanders förtjänst. I intervjun med Jan kommer det dock fram att en annan avgörande faktor i uppbyggandet av speciellt blåsorkestrarna i musikinstitutet var Ole Gustavsson, dåvarande lektor i flöjtspel i Nylands svenska musikläroanstalt (NSM), Esbobygdens musikskola (EMS), sedermera Musikinstitutet Kungsvägen (MIK) mellan åren 1990–2014.

Ole växte upp i Helsingfors i ett musikintresserat hem och började med att ta pianolektioner av sin egen mor. Tack vare musikläraren Barbro Bergqvist i skolan Svenska normallyceum i Helsingfors (Norsen) och popgruppen Jethro Tulls ledare Ian Anderson blev flöjten senare Oles instrument. Efter sin studentexamen siktade Ole på psykologistudier i Helsingfors universitet, men sökte även in till Sibelius-Akademien. Universitetet öppnade inte en studieplats för honom, utan istället blev det musikstudier på solistlinjen vid Sibelius-Akademien under ledning av Mikael Helasvuo. Åren 1979–1990 var Ole soloflöjtist i Vasa stadsorkester samtidigt som han undervisade barn och unga i flöjtspel både i svenska och finska Österbotten. Under den här tiden var han även en flitig kam-

Anne Carlsson får instruktioner i flöjtspel av Ole Gustavsson.

marmusiker, höll många solorecitaler och var den egna orkesterns solist vid ett flertal tillfällen. År 1990 tyckte Ole att han gärna kunde flytta hem till Helsingfors igen och sökte den lediganslagna tjänsten som lektor i flöjtspel i NSM.

I NSM och EMS, senare MIK, undervisade han huvudsakligen i flöjt och kammarmusik. Förslaget om att grunda en blåsorkester i skolan kom enligt vad Jan Takolander minns försvant från Ole på ett lärarmöte och småningom nappade Albinus, Jusa och Jan på förslaget tillsammans med dåvarande biträdande rektorn Marianne Sundroos. Resultatet av det ser vi ännu idag i MIKs blåsorkesterverksamhet.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

Christel Österholm och Cyndee Peters.

Att sjunga gör gott för själen

I jubileumsboken MIK 40 finns en intervju med MIKs långvariga kördirigent, sångpedagog och lärare i musikens gestaltning Christel Österholm. Redaktören Hanna Kronqvist skriver om hur musikinstitutet redan från början har haft en stark körtradition tack vare dåvarande rektor Kjerstin Sikström och Serenakören. Man kan dock konstatera att på tio år hinner mycket hända som påverkar undervisningen i ett musikinstitut.

Det mest dramatiska och minst väntade under denna period var pandemin som bröt ut över hela världen 2020 och formligen stängde ner undervisningen totalt. För tio år sedan hade MIK mycket aktivitet, projekt och resor. Körerna deltog i olika större körprojekt där bland annat festivalen Norbusang var en återkommande händelse. Senast Christel och körerna deltog i Norbusang var 2018 på Island.

—Pandemin har haft en stor betydelse för hur verksamheten ser ut idag, konstaterar Christel.

Den fysiska undervisningen lades praktiskt taget ner över en natt och vi lärare skulle plötsligt lära oss ny teknik för att kunna undervisa på distans. Christel och hennes man Rabbe Österholm, även han sångpedagog och körledare på MIK, ville inte lägga körerna på is under den här perioden.

—Vi gjorde vårt bästa och ordnade till exempel uppsjungning och stämövning på distans. Vi skickade även lyssningsuppgifter där vi bad eleverna lyssna på YouTube-inspelningar och skicka in kommentarer till oss lärare om det de hade hört. Rabbe och Christel bandade även in stämmor och skickade ljudfiler till eleverna som de kunde öva sina stämmor med.

—Till jul och vår gjorde vi så kallade körcollage där eleverna gjorde videoinspelning på sin stämma hemma och så klippte vi ihop sångerna till en helhet. Ett arbetsdrygt jobb, men ändå ett sätt att hålla kören igång, berättar Christel.

När samhället och skolorna kunde öppnas igen för fysisk undervisning måste man sjunga med ansiktsmask på körövningarna.

—Eleverna vande sig rätt snabbt även om många upplevde det som tungt att sjunga med ansiktsmask. Det bästa var ändå att få träffas igen, säger Christel.

Idag har MIK flera körer: barnkörerna Cantarella, flickkören Canzona och pojkkören Cavata (dir. Rabbe Österholm) och ungdomskören Cavatina. Christel leder även skolkören i Vindängens skola, vilket hon upplever att är ett bra sätt för att få skoleleverna att få upp ögonen för musikinstitutets verksamhet. Christel och Rabbe leder även en ny kör, den så kallade Storkören. Den består av ungdomskören, elever i solosång och sångintresserade föräldrar.

—Föräldrarna är mycket intresserade av att vara med i Storkören. Många av föräldrarna har sångarfarenhet och har till och med varit elever i MIK. Den yngsta i Storkören är tolv år och de äldsta är vuxna, vilket leder till att man gärna varierar repertoaren för att musiken ska falla alla i smaken.

Många elever försvann på grund av distansundervisningen och efter det har det blivit svårare att få elever till körerna.

Småningom har både Christel och Rabbe märkt att det går åt ett bättre håll, man börjar ta sig ut ur sin hemmabubbla till körövningarna. Christel talar även varmt för föräldrarnas roll att stödja sitt barn i dess musikhobby. Tidsbristen är ofta ett upplevt problem, särskilt när eleverna kommer många gånger till musikinstitutet per vecka för olika ämnen. Många elever har även flera andra hobbyer vid sidan av musik och det blir svårt att få allt att rymmas in under veckan.

Dirigentens roll är inte enbart att öva in och leda sånger. Christel berättar att det finns mycket psykologi med i arbetet. Hennes roll är att stödja, uppmuntra och ge en trygg övnings- och konsertsituation. Hon pratar också varmt för det sociala i kören och vikten av att man lär känna varandra. Något som hon redan som studerande på Sibelius-Akademien intresserade sig för och behandlade i sin magisteravhandling med rubriken "Det sociala klimatet i barnkören".

Christel är lättad över att det nu känns som att livet efter pandemin går åt rätt håll. Hon önskar att speciellt Storkören ska få göra en konsertresa småningom. Drömmen är en barnkör med 30 barn. Ett större antal elever gör gruppen mindre skör ifall någon är sjuk när vi har övningar och konserter. Det är viktigt att alla förstår att man behövs i gruppen. Christel konstaterar att generationsskiften i körerna är problematiska. Det är viktigt att kunna ha en rekryteringsgrund och det vore fint om MIK kunde synas mera i skolorna i Esbo.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

MIKE och MIKV – fusion på gott och ont

Under MIKs fem decennier långa historia har, precis som i övriga samhället, goda och dåliga ekonomiska tider avlöst varandra. En kris behöver dock inte alltid vara av ondo, utan kan också leda till goda och kreativa samarbeten. Man måste helt enkelt hjälpas åt när det är knappt om pengar. Ett sådant samarbete, eller snarare fusion, skedde när Vanda svenska musikskola uppgick i Esbobygdens musikskola (EMS) 1994.

I Musikinstitutet Kungsvägens 30-års-historik "Möten med musiken" skriver redaktören Åsa Thodén:

Biträdande rektor Inge-Britt Åkerblom

—Hösten 1994 välkomnas Vanda svenska musikskola, som har grundats 1987 av Inge-Britt Åkerblom, och av ekonomiska orsaker 1994 slås samman med och uppgår i ESM som Vanda-enheten vid Esbobygdens musikskola. Utvidgningen ger nya perspektiv, nya utmaningar och nya möjligheter, både hisnande och oanade men framförallt löftesrika och synergiska. Den nya sammanslagna musikskolan behövde ett nytt namn, det är klart. Den lilla knepigheten fick viss hjälp på vägen året därpå, 1995, av en ny lag – tänka sig! – enligt vilken benämningen "musikskola" försvann och enbart ersattes av "musikinstitut". För att hitta det ultimata namnet utlystes en namntävling, och av flera förslag var det Musikinstitutet Kungsvägen som utgick med segern. Institutet fick förkortningen MIK, med tilläggen MIKE för Esboenheten och MIKV för Vanda.

Den här fusionen varade fram till år 2010 och under den perioden hade man många gemensamma projekt

de båda enheterna emellan, samt delade på lärarvakanser och kunde utnyttja varandras elevresurser.

Kjerstin Sikström skriver i den gemensamma årsberättelsen 1998–2000 så här:

—Bland de många avgörande händelser som påverkat och profilerat vår inriktning vill jag nämna bl.a. året 1984. Då fick vi, efter att redan i tio års tid verkat som svenskspråkig musikskola i Esbo, lagstadgade statsandelar och kopplades intimt samman med Nylands Svenska Musikläroanstalt (NSM) med ett gemensamt arbetsprogram. Efter detta har all utbildning på musikinstitutsnivå handhåfts av NSM. Ett viktigt beslut som medförde att institutet ökade både i mångsidighet och omfångsmässigt var beslutet om sammanslagningen med Vanda svenska musikskola år 1994. I samma veva beslöt man sig också för ett nytt namn som mer skulle beskriva den lokala förankringen, nämligen Musikinstitutet Kungsvägen, fortsättningsvis med Esbobygdens Ungdomsförbund rf som huvudman. Vår Vanda-enhet har under de senaste åren haft en framgångsrik utveckling vad både vakanser, lokaliteter och statsandelar beträffar.

I Vandaenhetens 30-års jubileumsbok med namnet "Vi gick vår egen väg", skriven av journalisten Janne Strang, beskriver rektor Inge-Britt Åkerblom känslösamt både sammanslagningen

"Utvidgningen ger nya perspektiv, nya utmaningar och nya möjligheter, både hisnande och oanade."

och beslutet att 16 år senare säga upp samarbetet med Esbo och istället vända sig till Vantaan musiikkiopisto (VMO). I Vandas jubileumsbok kommer Åkerbloms farhågor och ängslan tydligt fram över att den gemensamma direktionen för de två enheterna skulle minska på Vandaenhetens resurser. Det sista projektet som Vanda gjorde under namnet Musikinstitutet Kungsvägen var verket "Rytmmosaik", komponerat av Herman Rechberger. Verket uruppfördes på vårkonserten i Martinussalen 2010. Man förhandlade med Vanda stad och 30.6.2010 sades avtalet med Esbo upp med avsikt att från och med årsskiftet 2011 inleda samarbete med VMO.

I samma skede valde MIK en ny rektor. Patrik Smulter inledde sitt nya jobb den 1 augusti 2010 och redan den andra veckan på det nya jobbet fick han åka iväg till Vanda för att börja diskutera hur personalresurserna skulle fördelas från och med årsskiftet.

Patrik minns det så här:

—Beslutet var taget av Vanda stad när jag inledde jobbet som rektor. Kommer ihåg att jag först tyckte att det var lite

synd. Kanske samarbetet skulle ha kunnat fungera bättre med lite nya personer i ledande ställning, tänkte jag. Jag förstod dock snabbt att läget var så in-flammerat att det kanske var lika bra att gå skilda vägar. Mitt samarbete med

Vanda musikinstituts dåvarande tf rektor Kimmo Kepsu var dock utmärkt. Vi konstaterade båda två att vi har ett ganska smutsigt bord här som vi nu bara måste städa upp.

Vanda stad krävde 5 169 statsandelstimmar av MIK i ett brev daterat 13.9.2010. Det här var något som MIK inte kunde gå med på.

Patrik fortsätter:

—När jag nu tittar igenom de gamla protokollen och breven kommer jag ihåg att det var mycket svårt att få till stånd något större möte där vi tillsammans med Vanda stad kunde diskutera och gå igenom allt praktiskt gällande övergången. Brev skickades till varandra med krav och önskemål. Vanda stad föreslog sent omsider ett möte till den 9 december 2010 som kunde vara maximalt en timme långt. Det var naturligtvis ett skrattretande förslag. Det här ledde till att jag och Kimmo Kepsu i praktiken kom överens om allt tillsammans och det gemensamma mötet i december blev aldrig av.

—Vi kom överens om att alla lärarbefattningar fördes över till Esbo i sin helhet förutom två befattningar där

”Kanske samarbetet skulle ha kunnat fungera bättre med lite nya personer i ledande ställning.”

vi kom överens om en köptjänst för vårterminen 2011, minns Patrik.

Biträdande rektor Inge-Britt Åkerblom övergick i Vanda musikinstituts tjänst från och med 1.1.2011 och alla timlärare fick nya avtal från årsskiftet. Inventarier och instrument som funnits i Vanda fick förbli där medan alla andra avtal sades upp gällande t.ex. elevhantveringsprogrammet, telefoner, el-avtal, kopieringsmaskin, tidningar osv.

Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) fattade ett beslut i ärendet gällande statsandelarna. Enligt UKMs beslut skulle 679 statsandelstimmar tillfalla Vanda från och med 1.1.2011, men MIKs direktion tog beslutet att avrunda summan uppåt till 700. Sedan dess har MIK 21 923 statsandelstimmar.

—Hösten 2010 var en turbulent höst men det löste sig bra så småningom. Idag har vi ett riktigt fint samarbete med Vanda musikinstituts svenskspråkiga avdelning och samarbetar bl.a. kring musikteater, gitarrundervisning och folkmusik.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON
OCH PATRIK SMULTER

**JANNIKE
SANDSTRÖM**

Jag tog lektioner i violin och pianospel i Grankulla musikinstitut mellan åren 1988–2003 men sjöng i Musikinstitutet Kungsvägens svenskspråkiga

FOTO: NIKLAS ROSSTRÖM

körer från år 1996. Att sjunga i flickkören var något av det roligaste jag gjort! Jag älskade vår repertoar och det var såklart spännande att åka till Kalifornien och uppträda på bl.a. Disneyland! Några år senare, år 2000, sjöng jag in i Serena-kören och sjöng kvar tills kören upplöstes. Serena betydde väldigt mycket för mig och jag har tagit med mig flera saker som jag lärde mig av grundaren och dirigenten Kjerstin Sikström då jag till exempel jobbar med Finlands Luciakör – mitt hjärteprojekt.

Vi tävlade, reste, var med i olika produktioner och man fick vänner för livet. Något jag verkligen uppskattade var att ribban lades högt och man fick sjunga i en bra och ambitiös kör redan som 16-åring. Som 19-åring började jag även ta klassiska sånglektioner vid MIK men hann bara med ett halvt år innan jag kom in till Sibelius-Akademien. MIK lade verkligen grunden för min kärlek till körsång och mitt liv som sångare och musiker vilket idag är mitt heltidsjobb.

Luciaspelet från MIKs julkonsert år 2017.
Lucia: Saga Rekonen.

Musikleken är musikinstitutets grund, intervju med Kerstin Borg

I jubileumsboken MIK 40 finns en intervju med dåvarande huvudlärare i musiklek, Pia Michelson. Sedan dess har mycket hänt. Pia har avgått med pension och i dagens läge har MIK fyra anställda musikleklärare; Kerstin Borg, Birgitta Lehtinen, Pia Lindholm och Jenny Asplund.

Kerstin Borg studerade på avdelningen för skolmusik vid Sibelius-Akademien med piano som huvudämne. I studierna ingick det även möjlighet att studera musikterapi och specialisera sig på musiklek. Kerstin insåg tidigt att det speciellt var musiklek som intresserade henne och har sedan 1994 jobbat som musikleklärare i MIK. Innan dess jobbade hon några år i Grankulla musikinstitut och senare även i MIKs Vandaenhet.

—Idag kan man studera för att bli musikleklärare vid Metropolia, berättar Kerstin.

Hon tar gärna emot auskultanter och anser att det är viktigt att en studerande får se hur det går till i praktiken. Kerstin poängterar hur viktigt det är att själv vara aktiv för att skapa sitt eget jobb, som att till exempel presentera sig själv för olika daghem.

När Pia Michelson började vid MIK fanns det endast musiklekgrupper för barn i åldern 4–6 år och senare även för 3-åringar. På 1990-talet inleddes

undervisning i baby- och knatterytmik på initiativ av Kerstin. Hon berättar att man börjar i babyrytmiken när babyn är 3–4 månader gammal.

Hur jobbar man som musikleklärare?

—Var och en som jobbar med musiklek utgår från sig själv och sitt individuella sätt att jobba på, säger Kerstin.

Kerstin undervisar barn från baby-åldern till förskolebarn. Hon beskriver sig själv som en människa som inte kan sitta stilla och har därför tagit med kroppens rörelse som en viktig del i undervisningen. På så sätt blir de musikaliska elementen konkreta i Kerstins undervisning. Kerstin har även piano-elever och använder samma utgångspunkt med dem. Kerstin använder även kantele i musikleken, men tycker att det tidsmässigt är knepigt på grund av att lektionens längd förkortats.

I dagens läge ordnar även församlingen musiklek för de allra minsta, så Kerstin tänker att hon hellre skulle vilja satsa på de lite äldre barnen som annars blir utanför musikundervisning. Det har blivit svårare att få elever till musikinstitutet och olika hobbyverksamheter konkurrerar med varandra. En annan faktor är rent ekonomisk. Församlingen kan erbjuda gratis verksamhet då MIK uppbär terminsavgifter för sin verksamhet.

”Var och en som jobbar med musiklek utgår från sig själv och sitt individuella sätt.”

—Det som har förändrats mycket angående elevantalet i småbarnspedagogiken i MIK är att mammorna nu för tiden börjar jobba tidigare. Förut utnyttjade mammorna möjligheten att vara hemma tills barnet var tre, nu börjar mammorna ofta jobba redan när barnet är i ettårsåldern och barnet börjar på dagis. I daghemmen finns de potentiella eleverna men MIK har inte möjlighet att finnas på alla dagisar i Esbo, konstaterar Kerstin.

Kerstin använder material i sin undervisning från olika håll och översätter från finska till svenska. Oron finns för att den traditionella visskatten håller på att gå förlorad. En annan sak som märks bland barnen idag är att de har svårt att förstå ojämna taktarter. Positivt är dock att de flesta barnen gillar att uppträda, vilket är ett viktigt sätt att visa upp MIKs verksamhet på.

Vad lyssnar dagens barn på?

—Barnen lyssnar på det som föräldrarna lyssnar på. De lyssnar inte just alls på regelrätt barnmusik mera. Föräldrarna känner inte till barnmusik och de traditionella visorna.

Kerstin Borg

Med trettio års erfarenhet av att jobba som lärare i musiklek konstaterar Kerstin att barnen blivit oroligare.

—Livet är annorlunda idag än jämfört med tidigare, barnen leker med sina telefoner och behöver stimulans hela tiden. Saker man gjort tidigare på lektionerna upplever de att de inte behöver göra igen utan de vill ha ny stimulans hela tiden.

Kerstin går regelbundet på olika seminarier som ordnas angående musiklekens undervisande vilket hjälper henne att orka i arbetet. Hon upplever att det är viktigt att få träffa andra som arbetar med samma sak. Utöver arbetet är familjen en stor del i hennes liv, där speciellt tiden tillsammans med barnbarnen är viktig.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

OLIVIA KYLLÖNEN

Jag var elev på Musikinstitutet Kungsvägen mellan åren 1997–2013. Jag har upplevt både barndom och tonåren under min tid på MIK. Från och med musiklekskolan med Pia Michelson gav MIK ramarna inom vilka jag formades till en mångsidig

musiker. Huvudinstrumentet blev violin och med följde aktivitet inom orkester och körsång samt musikteori och solfégestudier.

I tonåren började också pianospel intressera och som 14-åring började jag ta lektioner i klassisk sång med Tanja Kauppinen-Savijoki. Tanja gav mig grunderna i klassisk sångteknik och jag kommer fortfarande ihåg första gången som jag hittade min "huvudklang" på sånglektionen då jag sjöng "Colors of the Wind" från Disneys Pocahontas. Kommer ihåg att det kändes häftigt att hitta och utforska en ny dimension till min röst. Under tonåren var det inte alla gånger så lätt att våga ge järnet och vara självsäker. Kommer ihåg uppträdanden på MIK då jag känt mig osäker och inte vågat lita på min röst. Men ju mer jag utvecklades med sången och ju mer jag fick uppträda så desto mer var MIK en plattform för mig att stärka mitt självförtroende på. I och med uppmuntrande feedback efter min 2/2 i sång kommer jag ihåg att jag började känna, att sången verkligen var något för mig. Ett starkt minne från en av mina sånglektioner var då Tanja sa åt mig något i stil med "Tänk dig att du är Pavarotti!". Tanken bakom var tror jag att ta plats med rösten och njuta av min egen närvaro på scenen. Det hjälpte mycket, kommer jag ihåg.

Efter tiden vid MIK fortsatte jag att gå efter musiken och utbildade mig sedan till operasångare och sångpedagog. Efter MIK och all den kunskap jag samlat på mig där kändes det bara naturligt att vidareutbilda mig själv inom sång. På den vägen är jag fortfarande idag. Jag är för tillfället frilansande operasångare som bl.a. går på auditions, deltar i tävlingar och ja, fortfarande går på sånglektioner.

Några pop&jazz-lärare diskuterar

Intervju med Teemu Aitoaho, elgitarr och band, Anne Carlsson, popsång och Anna Wilkman, pop&jazz piano, band och musikens gestaltning.

Teemu Aitoaho, du har varit med sen starten av popavdelningen vid MIK. Hur har möjligheterna till undervisningen ändrats under årens lopp?

—Då jag började undervisa i MIK fanns det ingen popavdelning. Efter att vi flyttade till Vindängen fick vi bättre utrymme och nu är vi redan typ 11 lärare i pop&jazzkollegiet, lite beroende på hur man räknar, funderar Teemu.

—Inför en av våra första konserter med "pop-avdelningen" åkte vi

runt med dåvarande biträdande rektor Mimi Sundroos och hämtade olika grejer, delvis lånade och delvis köpte. Till exempel behövdes en till cymbal. Då for vi via lokala musikaffären och köpte en till cymbal och lite andra grejer som behövdes. Sen for vi på keikka. På det här sättet plockades grejer ihop så småningom, minns Teemu.

En gitarrförstärkare tog Teemu med sig på cykel till Karamalmen när undervisningen skulle börja. Teemu undervisade också elbas och man sökte ofta med ljus och lykta efter elever som kunde sjunga ungefär i den här tonhöjden som man önskade, för att få igång något band. Trots att mycket var problematiskt och grejerna var dåliga då i början fanns det en fin talkoanda och man gjorde det bästa av det som fanns.

—Mimi hjälpte fint till att få igång popsidan, menar Teemu.

Finns det några milstolpar då undervisningen utvecklats speciellt mycket, något som gjort det möjligt att ta undervisningen till en högre nivå?

—Sen när Patrik kom som rektor började ju större förändringar ske och lite så där att "nu far vi...". Satsningen på

Teemu Aitoaho

pop&jazz sidan blev på en annan nivå. Instrument, förstärkare och andra nödvändiga grejer skaffades, minns Teemu.

—Nya lärare anställdes till pop&jazzkollegiet och utvecklingen var stark. Mycket hände då när Patrik kom som rektor och under de första åren därefter. Men nu på senare år har både den klassiska och pop&jazz sidan hittat sin form och lever i ett fint samförstånd, menar Teemu.

—Beatlesmusikalen på vintern 2015 var ju nog stor för pop&jazz sidan, minns Teemu. Också det en milstolpe.

—Tack vare den nya läroplanen har vi lärare fått mera friheter i vårt sätt att undervisa. Undervisningen har blivit mer elevcentrerad och vi lärare kan utgå från varje elevs egna behov i undervisningen. Alla elever önskar inte bli

professionella sångare, men vill utveckla sitt sjungande trots det, menar Anne.

—Det som jag tycker är skoj med den nya läroplanen är betoningen på improvisation.

—Inom pop&jazz musiken är det en självklarhet att improvisera och nu blir vi påmind om att öva detta på lektionstid. Man kan börja med väldigt enkla övningar och variera melodin för att senare kunna sjunga både vers och refräng med en egen improviserad melodi, säger Anne.

—Att vi nuförtiden har fritt ackompanjemang/ rytm piano som ett eget ämne är bra.

Många av våra sångelever har fritt ackompanjemang som biämne och kan således ackompanjera sig själv. Det att vi nuförtiden också har tillgång till en professionell ackompanjatör även för popsångarna är också en välkommen utveckling, fortsätter Anne.

—Nivåkonserterna är också mycket trevligare än de gamla nivåproven. Eleven framför sina låtar på en konsert med ackompanjemang av ett lärarband. Även andra elever kan vara involverade. Konserterna är trevliga och i en uppmuntran- de anda och eleven får muntlig feedback av lärarna efter konserten, säger Anne.

—Den egna läraren är alltid med på ett hörn i musicerandet. Man önskar

Anne Carlsson

att man själv skulle ha fått göra sådana här nivåkonserter, menar Anne.

Anna Wilkman, du har varit med några år i pop&jazzkollegiet vid MIK. Hur har det varit att komma in i musikinstitutet med en stark klassisk tradition men också med en rätt utvecklad pop&jazz utbildning?

—Jag tycker att arbetsgemenskapen på MIK är mycket god och att både den klassiska inriktningen och pop&jazzinriktningen är väl etablerade. Jag upplever det som att både lärare och elever är positivt och respektfullt inställda till musik av olika genrer. Förslag till samarbeten är ofta på tapeten och det tycker jag påvisar en vilja att ta del av varandras kompetensområden, säger Anna.

Borde man ha mera undervisning som inte är bunden av genrer eller är det bra att ha en klar skillnad mellan genrer?

—Jag tycker att man bra i början kunde spela bara "gitarr". Eleven kunde i ett senare skede göra genreval, menar Teemu.

—Jag tycker att det är viktigt och trevligt att vi har både klassisk sång och pop&jazzsång på MIK. Den klassiska sången och pop&jazzsången har många gemensamma nämnare som t.ex. andningsteknik och stöd men estetiken är väldigt olik. Det är alltså viktigt att vi har olika lärare för dessa två ämnen som sound och repertoarmässigt skiljer sig starkt från varandra, säger Anne.

Anna Wilkman

—Det är bra att ha pianoundervisningen uppdelad i klassisk och pop&jazz. Men det är möjligt att det skulle finnas elevunderlag för t.ex. enbart pop-piano, och där kunde man fundera vidare på om det borde finnas någon slags möjlighet att påverka kunskapsstegen som just nu är ganska jazzinriktad, funderar Anna.

Vad tycker ni att pop&jazzundervisningen kunde bidra med till MIK och musikundervisning överlag?

—Mycket sådant som redan sker, menar Anna! Allt från instrumentundervisning, band och körer till musikens gestaltning, låtskrivning och musikproduktion ger eleverna många möjligheter att lära sig spela, sjunga och skapa musik tillsammans. Dessutom är vår uppgift att stödja och uppmuntra dem som vill satsa på en karriär inom musiken, säger Anna.

—Pop&jazzundervisningen kan bidra med att eleverna får spela den musik de tycker om, menar Teemu.

Musiken kommer lite mer från eleverna och både improvisationen och gehörsbaserat spelande kommer med tidigt, fortsätter Teemu.

—Pop&jazzmusiken är ofta bekant musik för de flesta av våra elever och går att spela på alla instrument. Om undervisningen i klassisk musik tillfälligt känns tung så kunde man pröva på någon bekant poplåt som eleven känner till och på så sätt få elevens intresse för sitt instrument att fortsätta. Roliga samarbeten och crossoverkonserter har vi också haft. En konsert av många som jag minns att var skoj var när stråkelever spelade Stings musik och vi hade popsång-elever som solister. En fin konsert som eleverna tyckte om, minns Anne.

—Improvisation i undervisningen är också något vi pop&jazzlärare kan hjälpa till med på MIK.

—Ackordanalys och att förstå och lyssna på harmonier kan även hjälpa till att lära sig stycken utantill i klassisk musik, menar Anne.

Vad tycker ni är roligast med att undervisa pop&jazzmusik vid MIK?

—Intresserade elever, som vill lära sig musik och gärna kommer på lektionerna, summerar Teemu.

—Det roligaste är då eleverna är ivriga och nyfikna då de lär sig en ny låt. Och att se samma iver bära ända fram till scenen och efter scenen till nästa nya projekt. Den glädjen är oslagbar och delas genuint mellan lärare och elev. Extra roligt är det att få höra elevers egna kompositioner, säger Anna.

—Det som är skoj i mitt ämne är att eleverna som söker sig till undervisning i popsång allt som oftast älskar att

Irene Lindberg med band från MIKs vårkonsert år 2018.

sjunga. De är hungriga på att lära sig mera och vill bli duktiga. De har ofta själva idéer om vad de önskar sjunga och vi brukar ofta börja i den ändan. Senare är det roligt att presentera för eleverna genrer som de aldrig har provat på men som de tycker att är utmanande och skoj att lära sig, säger Anne.

Framtidsönskemål för pop&jazzsidan?

—Större, bättre utrymmen. Det finns behov för flera bandklasser och man skulle vilja ha ett eget rum där man undervisar i, säger Teemu.

—Jag önskar också bättre undervisningsutrymmen, säger Anne, och att vi lärare skulle ha möjlighet att fortbilda oss på olika kurser och få detta subventionerat av skolan. Sen flaggar jag också för mer samarbete med Sandels. Vi har

otroligt duktiga lärare i båda skolorna med specialkunskap som vi alla kunde ha glädje av. Det kunde även vara skoj med fler utomstående workshopledare, summerar Anne.

—Ett framtidsönskemål för mig skulle vara att kunna tända den här musikaliska lågan hos alla mina elever och via inspiration och uppmuntran se framsteg och långsiktiga mål hos alla, menar Anna. Samtidigt funderar hon vidare kring om MIK kunde erbjuda olika sorters kurser. Något för dem som vill satsa mycket och något för dem som bara vill spela lite grann som en av många andra hobbyn.

Alla är de glada över att jobba vid MIK och ser fram emot att vara med och vidareutveckla pop&jazzmusiken vid MIK.

TEXT: PATRIK SMULTER

Klubbkväll år 2016. Jonatan Johansson, bas,
Kasper Renlund och Andreas Vinberg, gitarr.

Musikteaterutbildning på svenska

Brages musikskola var sannolikt först i Finland att erbjuda en svenskspråkig, anpassad utbildning för ungdomar som ville kombinera sång, drama och dans. Utbildningen, som initierades av Mika Westerlund som ett samarbete inom Nylands svenska musikinstitut NSM, har kallats TaDaM, där bokstavskombinationen står för teater, dans och musik. Den första knappt tvååriga utbildningen startade år 1994. År 2014 hade det gått 20 år sedan starten, och som sin tionde slutproduktion gav TaDaM musikalen *Legally Blonde* i januari 2014.

Musikteater är populärt och stort, men dyrt att förverkliga. Orsakerna går att finna i flera omständigheter, kravet på hög kvalitet av slutproduktionerna, anpassad dekor och scenografi, dräkter, ljud- och ljusfunktioner, orkesterfaciliteter, producenttjänster, upphovsrätter, arvoden, materiel och transporter, för att inte tala om kravet på en ändamålsenlig teaterscen.

År 2014 fattades beslutet att antingen lägga ned utbildningen eller

fortsätta med en bredare finansieringsbas och skapa en utbildning där flera musikinstitut samarbetar. Det fanns en gedigen grund att bygga på, och då Svenska Teatern hade bjudit in till samarbete och förhandlingarna med MIK, Vanda musikinstitut och Grankulla musikinstitut hade slutförts – med bl.a. Svenska kulturfondens goda minne – skapades Nya TADAM vars första kontingent elever inledde studierna höstterminen 2015.

MIKs beslut hade föregåtts av många diskussioner för och emot deltagande. MIK hade även planer på att starta upp en egen scenskola, men slutsatsen blev ändå att det är till fördel även för MIK att delta i det här samarbetet. Sedan år 2015 har MIK således deltagit i den gemensamma musikteaterutbildningen Nya Tadam.

NATIONALSCENEN NÄSTA

Svenska Teaterns teaterchef Johan Storgård tog kontakt år 2015 och bjöd in till samarbete. Storgård menade att

Svenska Teatern, Svenskis, kunde bidra med personal och infrastruktur som teaterhuset har oanvända i synnerhet sent om våren då de flesta produktioner har slutat. Då tänkte man också att den tvååriga utbildningen ska bestå av en mindre mellanproduktion i slutet av det första läsåret, för att sedan utmynna i en slutproduktion på stora scenen i maj följande år. Som första mellanproduktion omformades Svenskis gamla Malmstenbiografi Stadin kundi och som slutproduktion gjordes nätmobbningsspjäsen Connected av Craig Christie, hemma i Australien. Han var också med på premiären i maj 2017.

UTBILDNINGEN

Utbildningen består av undervisning i drama och scenkonst, sång, dans, öv-

ningsproduktioner samt en slutproduktion. Eleverna lär sig att använda sin kropp och sin röst, de lär sig grunderna i drama och i dans och lär sig att öka på sitt självförtroende och sin mognad genom arbete i grupp. Varje Tadam-grupp avslutar sina studier med en större slutproduktion.

Tadamensembeln har bestått av ca ett dussin motiverade unga i åldern 15–22 år. Deras utbildning har förutsatt ett engagemang på 10–12 timmar per vecka, därtill har de ägnat sig åt veckoslutsläger och demoprojekt. Av de ungdomar som har genomgått Tadam-utbildningen har flera fortsatt studera såväl i Sverige som i Storbritannien, vilka kan erbjuda veritabla studiealternativ för den som siktar högre. Också teaterhögskolan

FOTO: CATIA PORTIN

FOTO: EMMA SMÅROS

Hjältinnorna år 2020.

har kommit att bli studieplats för f.d. tadamiter.

ELIN WESTERLUND

Enligt Elin Westerlund som jobbar som producent för Nya Tadam skapar utbildningen förutsättningar och ger grunderna för vidare studier och ett yrke på scenen. via produktioner som representerar en relevant verklighet för ungdomar idag, det är en enorm tillgång. Inom övriga musikstudier handlar man på motsvarande sätt t.ex. via orkesterverksamheten, och musikteater är också ett hantverk som man behöver syssla med så tidigt som möjligt.

—Att kunna växa som individer och lära sig att arbeta i växelverkan är en väsentlig del av utbildningen, poängterar Elin. Hon menar att motsvarande utbildningar nog finns på finskspråkigt

håll, men den tvååriga kursmodul som Nya Tadam omfattar sticker ut och är pedagogiskt unik i Svenskfinland.

—Jag tycker det är härligt att se att Tadam-utbildningen har fungerat som språngbräda för så många personer som sedan valt att fortsätta inom musiker- och skådespelaryrket, säger Elin. Samtliga uppsättningar har bidragit med flera nya namn på den finlandssvenska musikteaterns stjärnhimmel vad gäller både musiker och skådespelare.

NYSKRIVET MATERIAL

Nya Tadam's produktioner har sedan Elin började som producent varit nyskrivet material varje gång. Temat har kommit från eleverna som även delvis varit med och skrivit materialet men sedan har en professionell författare eller dramaturg gjort en pjäs av innehållet.

Elins första produktion som producent var Scenprovet år 2018 i regi av Seija Metsärinne. Den sattes upp på Amosscenen då stora scenens schema inte lät sig göras.

—Vilja andas i regi av Marika Parkkomäki, som var följande i turen, kunde som produktion ha skruvats upp mycket mer än vad vi hade resurser till, den hade potential till vad som helst, menar Elin och säger att det är ytterst viktigt att ungdomarna själva är med och skapar nya pjäser för ungdomar. I färdiga Broadwaymusikaler kan man inte ändra på replikeringen och intrigen efter behag. Syftet med nyskrivet är också teaterpedagogiskt.

Föreställningarna ska fungera i synnerhet för de ungdomar som kommer för att se och uppleva pjäserna, att de kan identifiera sig med rollerna på scenen. Teaterföreställningar av unga, med unga och för unga är en central grundbult i Nya Tadam's strategi.

Hjältinnorna år 2020 var en pjäs som gavs bara en enda gång till följd av pandemin. Men tur i oturen var att man åtminstone fick spela premiären.

Den kontingent som inledde studier-na hösten 2019 fick en extra termin då pandemin satte stopp för den planerade premiären av Momentum våren 2021. Det fanns ingen annan utväg än att skjuta upp premiären, vilket också blev en utmaning för Svenskis vars spelplan hade möblerats om flera gånger under pandemin. Men till all lycka uppdagades några kvällar på stora scenen i månads-skiftet november-december och utbild-

ningen kunde slutföras enligt planerna.

I januari 2022 inledde 15 ungdomar musikteaterstudierna med sikte på att våren 2023 ställa sig på stora scenen i en nyskriven finlandssvensk musikpjäs. Pjäsen blev så småningom Definiera Liv som skapades av eleverna tillsammans med författaren Malin Kivelä och kompositören Markus Fagerudd. Föreställningen behandlade teman som ensamhet, krav och ångest men framför allt hopp och medmänsklighet.

Nya Tadam kunde inte den här gången ha samarbete med Svenska Teatern. Därför beslöts att dela med oss av musikteatersamarbetets slutproduktion till olika delar av Svenskfinland. Föreställningar gavs därför i Gyllenbergsalen, Helsingfors, Nya Paviljongen, Grankulla, Åbo Svenska Teater, Alandica, Mariehamn och Ritz i Vasa under slutet av april och början av maj 2023.

Elin Westerlund ser med tillförsikt på framtiden för Nya Tadam.

—Jag tror att finansiärerna har insett vilket kapital vi som gör Nya Tadam förvaltar, för utan alla privata bidrag kan utbildningen inte förverkligas, de musikinstitut vars sängelever deltar har inga öronmärkta medel för löner och arvoden för de sceniska produktionerna. Och samarbetet med landets svenskspråkiga nationalscen vill vi inte förlora.

Samarbetet inom Nya Tadam fortsätter och utvecklas och den följande slutproduktionen är planerad på Svenska Teatern till april/maj 2025.

TEXT: LEIF NYSTÉN OCH PATRIK SMULTER

Definiera Liv år 2022.

Utveckling genom samarbete

MIK har haft flera utvecklingsprojekt tillsammans med musikinstitutet Avonia och Juvenalia i Esbo under åren 2014–2019. Projekten fick stöd av utbildningsstyrelsen flera gånger om och hade en stor betydelse, inte bara för MIK och Esbo, utan även på den nationella nivån.

KONSTRUKTIV BEDÖMNING

Det största utvecklingsprojekt som MIK deltagit i de senaste 10 åren är det samarbetsprojekt som startades år 2014 tillsammans med musikinstitutet Juvenalia och Avonia. Projektet fick namnet Rakentava Palaute – Konstruktiv Bedömning (Rapa – Kobe) och fick understöd i tre omgångar av utbildningsstyrelsen. Projektet fortsatte ända till slutet av år 2018 och fick en nationell betydelse i utvecklingen av grunderna för den nya läroplanen som gavs ut år 2017.

BAKGRUND

Bedömningen inom musikinstitut har ifrågasatts flera gånger under årens lopp men inom Rapa – Kobe-projektet ville vi framför allt ifrågasätta nivåprovens starka roll i musikinstitutens verksamhet. I grunderna för läroplanen talas det om kontinuerlig bedömning och självutvärdering men på många håll var det nivåproven som var det allra viktigaste som fanns, något som gjordes med tre–fyra års mellanrum. Även vits-

ordens betydelse för elevens utveckling ville vi utreda och ifrågasätta. Vår målsättning var att skapa nya former för bedömningen och utifrån det skapa en förnyad pedagogik vid musikinstitutet. Vi önskade också gå igenom innehållet i de olika nivåerna i alla instrument. Finlands musikinstituternas förbunds innehållsförteckningar för nivåproven ifrågasattes.

STARTEN

Projektet inleddes under hösten 2014 med mycket diskussioner bland de deltagande lärarna. Varje musikinstitut hade 8–10 lärare med i projektet så gruppen var ganska stor och åsikterna var väldigt varierande angående behovet av förändring. Vissa lärare var starkt av den åsikten att det då rådande systemet var bra, medan andra med intresse följde diskussionen och var nyfikna på en eventuell förändring.

PROJEKTETS GÅNG OCH RESULTAT

Genom diskussioner med de deltagande lärarna beslöts att gå igenom innehållet i undervisningen och skapa det som så småningom kom att kallas *kunskapsstegar* på svenska. De innehållsförteckningar för nivåerna som Finlands musikinstituternas förbund tidigare hade gett ut ersattes av de egna innehållsförteckningarna, kunskapsstegarna. På finska kallades de först för

taitotaulu, som senare utvecklades via elevhanteringsprogrammet Eepos till *tavoitetaulu*, målsättningstavla.

Tanken med kunskapsstegarna var också att öppna upp innehållet i musikstudierna för eleverna så att läraren lättare kunde lägga upp målsättningar för studierna tillsammans med eleven. Vi ville utveckla den elevcentrerade undervisningen. Arbetet med portfolio tog också ett stort steg framåt. Användningen av datateknik utvecklades och nivåkonserter infördes. Själva framförandet av musiken och deltagandet på konserter skulle betonas istället för ett enda prestationstillfälle, ett nivåprov.

I oktober år 2015 hölls ett stort seminarium i Sellosalen i Alberg där över 100 rektorer och lärare från 33 olika musikinstitut i Finland deltog för att höra resultaten från det här första projektet. Intresset var stort redan då och diskussionerna tog fart i hela Finland. Kommentarer från lärare efter det första projektet år 2015 var bland annat:

”Jos ajattelee omaa opiskeluaikaansa, val-lankumous on tapahtunut; perinteinen tasosuoritus ei ole ainoa tapa.”

”Uudet käytännöt ovat motivoivia oppi-laille; tavoitteet eivät ole vain opettajan päässä.”

”Aika ajoin on hyvä kyseenalaistaa van-hoja käytäntöjä ja huomata, että on ole-massa monia mahdollisuuksia.”

”Tavoitetaulun kuvaukset tuntuvat itse-stään selviltä, osaalueita on paljon, mutta

SUSANNA LINDHOLM

Det var tillfälligheter som gjorde att jag blev elev vid MIK 1998. Nyinflyttad till Helsingfors bad jag en god vän om tips på sånglära-re, och plötsligt

var jag en av Rabbe Österholms elever. Samarbetet fortsatte till och med våren 2002. Sett i backspegeln inser jag hur mycket jag formades under dessa år - dels för att man naturligt gör det i 20-årsåldern, dels tack vare den uppbackning jag fick inom MIK. Tidigare hade jag ärligt talat aldrig ens övervägt att bli yrkesmusiker - ändå mognade tanken under åren vid MIK och jag inledde sedan mina studier vid Sibelius-Akademien 2003. Året innan hade jag haft ett ovärderligt läsår vid Vadstena folkhögskolas musiklinje, och också den möjligheten var en direkt följd av MIK:s gedigna satsning på kammarmusik/lied-konst och regelbundna workshops, även med utomstående pedagoger. Förutom min sånglärare Rabbe vill jag särskilt nämna Kaj Ekman som en viktig stöttep-lare - både som pianist och lärare. Bägge spelade en avgörande roll för den musike-riditet som närdes hos mig vid MIK.

tavoitteet on puettu kielelle, jota oppilaat ja perheet voivat ymmärtää.”

”Jag kommer alltid härnäst att jobba med portfolio. Eleven skall få bli indivi-duell och inte stöpas i samma form. Låt eleven gå sin egen väg. Har mycket posi-tiva erfarenheter av det här projektet.”

FANNY HENN

Jag var tre år då jag började i musikleken med Pia Michelsson, i det gula Stationshuset i Esbo centrum. Sången har varit en del av mitt liv sedan tidig ålder, även om jag inte kommer från en så kallad "musikfamilj". Musikinstitutet Kungsvägen blev en mycket väsentlig del av min musi-

kaliska fostran och ett ställe där jag fick göra det jag älskar; att sjunga, musicera tillsammans med andra och att uppträda. Som sjuåring började jag sjunga i Cantarella-kören under ledning av Christel Österholm. Hela lågstadietiden sjöng jag i de olika körerna. Som 13-åring, då jag skulle gå ut sjätte klassen, utförde jag mitt första solfögeprov under ledning av Jan Takolander. Efter provet minns jag att han berömde min sångröst och ifall jag minns rätt blev jag uppmuntrad av både honom och min dåvarande kördirigent Maria Bruncrona att göra en provsjungning för solosångslektioner i klassisk sång. Aldrig någonsin hade jag anat att det kom att bli en stor vändpunkt i mitt liv. Jag blev antagen och inledde lektionerna med Tanja Kauppinen-Savijoki följande höst. Det kom att bli en resa på totalt 6 år. Under hela högstadie- och gymnasieåldern var jag

Tanjas elev. Jag fick en otroligt bra grund och undervisning av hög kvalitet av Tanja, men också av pianisten och korrepetitorn Kaj Ekman. Detta är jag otroligt tacksam över! Jag fick sedan vara med om fina projekt och produktioner. Som 14-åring var jag med i Ilkka Kuusistos sångspel "Fjäriln vingad", som hade föreställningar på Svenska Teatern och Louhisalen i Esbo. Processen var spännande, till och med förtrollande, och jag lärde mig enormt mycket av att jobba på scenen. Koreografen Tarja Nyberg lärde mig en yogarutin och hjälpte mig förstå hur man rör sig på scenen, det var värdefullt för framtiden. Andra fina projekt jag fick vara med om var African Madonna, ett samarbete med körerna och den andra solisten Minna Kettunen-Enberg. Tangoprojektet "Amor y Celos" var ett roligt samarbete med andra instrumentaler och sångare. Sist men inte minst, måste jag nämna operastudion, där jag fick vara med då vi gjorde bl.a. scener ur Figaros bröllop. För tillfället studerar jag på operaklassen vid Sibelius-Akademien och blir snart färdig musikmagister, med titeln operasångerska. Det har såklart hänt mer mellan min tid i musikinstitutet och nu än vad jag kan nämna, men aldrig någonsin kunde jag ha blivit magister i musik utan att ha fått en så otroligt bra och uppmuntrade grund för musikutbildningen som på Musikinstitutet Kungsvägen!

"Elevedömningen har kommit närmare eleven och föräldrarna i och med att de nya kunskapsstegarna har gjorts. Informationen är lättare tillgänglig för eleven och föräldrarna."

"Projektet har gjort mig mera medveten om bedömningen och utmaningarna med den. Under projektets gång har jag fått mera information om olika system för bedömningen, t.ex. Pop & Jazz Konservatoriets system. Projektet har väckt många tankegångar och funderingar."

"Seminaari oli todella mielenkiintoinen, hyödyllinen ja tarpeellinen. Keskustelua näistä aiheista täytyisi selvästi käydä enemmänkin, sille olisi kova tilaus. Eri-tyisesti haluaisin kiittää siitä, ettei seminaarissa kavahdettu käydä käsiksi vaikeisiin ja tunteita herättäviin aiheisiin."

Projektet hade en stor betydelse för hur grunderna för den nya läroplanen skrevs av utbildningsstyrelsen år 2017.

KREATIV IMPROVISATION

Ett annat stort utvecklingsprojekt med samma parter var "Kreativ improvisation" (Impro) som startades år 2015 och pågick fram till slutet av år 2019. Det här projektet fick understöd i två omgångar av Utbildningsstyrelsen och var också betydelsefullt i utvecklingen av de nya grunderna för läroplanen.

Tanken med projektet var dels att lyfta upp improvisationens betydelse för alla musiker, dels att ge lärarna fler verktyg och infallsvinklar i undervisningen

i improvisation. Många av lärarna hade aldrig fått någon utbildning i improvisation trots att såväl de tidigare som de nya läroplansgrunderna uppmuntrar till undervisning i improvisation.

Under de här projekten hade vi utbildningar med över 10 olika experter i området, som alla gav sin syn på hur man kan undervisa improvisation. Experterna var allt från väletablerade jazzmusiker till folkmusiker och klassiska musiker och med många olika sorters instrument. På det här sättet fick alla deltagande lärare en möjlighet att ta till sig idéer från många olika sorters infallsvinklar.

Som avslutning på det första projektet ordnades också ett nationellt seminarium i Vindängen 16–17.11.2017. Seminariet drog många intresserade lärare och rektorer till Vindängen. Över 70 personer deltog från cirka 15 olika musikinstitut.

I de nya grunderna för läroplanen från år 2017 lyftes improvisationen upp på ett helt annat sätt än tidigare. Komposition och improvisation blev en av tre andra grundpelare i den nya läroplanen.

Sammanfattningsvis kan man säga att samarbetena gav möjlighet att i en större grupp och över språkgränsen reflektera över den egna undervisningen och sättet det gjordes på. Vi har en fantastisk samling ytterst kunniga lärare i våra musikinstitut i Esbo. Tillsammans kan vi skapa stor förändring till det bättre om vi samarbetar.

TEXT: PATRIK SMULTER

Ny läroplan för MIK år 2018

Utbildningsstyrelsen gav ut sina nya grunder till läroplanerna för den grundläggande konstundervisningen i september 2017. Ett utkast till de nya grunderna kom redan i mars 2017 så då kunde vi inom MIK börja jobba med vår egen nya läroplan. Den senaste revideringen av grunderna för läroplanen kom år 2002.

Vid MIK påbörjades arbetet direkt med att forma grunderna till vår egen läroplan. Vi arbetade med lärarna i ett års tid med att forma innehållet och texterna. Vi gjorde även en enkät till elever och föräldrar och de allmänna önskemålen som där kom fram togs i beaktande.

Utbildningsstyrelsens övergripande målsättning var att förnya pedagogiken, verksamhetskulturen och bedömningen. I pedagogiken skulle elevens roll stärkas. Eleven skulle i större utsträckning än tidigare lära sig tillägna sig kunskap, lära sig att öva och att känna glädjen över att lära sig. Önskemålet var också att eleven skulle få ha mer egna åsikter om innehållet i undervisningen. Den elevcentrerade undervisningen skulle förstärkas och elevens egna valmöjligheter att välja inriktning på studierna skulle öka. Alla de här sakerna hade vi betonat i Rapa – Kobe

och Impro – samarbetena med Avonia och Juvenalia i några år.

I verksamhetskulturen önskades mer samarbete mellan lärare och även över genregränser. Bedömningen skulle vara mångsidig och fortlöpande och vitsorden försvann helt från alla nivåer. Ett självvärderingsdokument skulle tas i bruk, där eleven tillsammans med läraren kommer överens om målsättning och betoning i undervisningen beroende på elevens intresse. Kunskapsstegarnas betydelse och användning kom fram. Ett arbete som MIK, Juvenalia och Avonia startade cirka fyra år tidigare. Nu blev kunskapsstegarna en nationell norm.

Studierna delades in i studiehelheter och i varje studiehelhet skulle ingå instrumentstudier, samspel samt musikens gestaltning. Tanken var att tröskeln mellan instrumentstudier, samspel och musikens gestaltning skulle bli lägre och samarbetet öka.

Studierna fick fyra huvudrubriker som var:

- att framföra musik och uttrycka sig
- att lära sig tillägna sig kunskap och att öva
- att lyssna på och gestalta musik
- komposition och improvisation

Den sista punkten var ny även om både komposition och improvisation hade nämnts som en möjlighet i grunderna från år 2002. Nu lyftes komposition och improvisation upp på ett helt annat sätt i de nya grunderna.

Vid MIK konstaterade vi att mycket av det som stod i de nya grunderna hade MIK redan gått mot under de senaste åren, mycket tack vare de utvecklingsprojekt vi hade deltagit i. Vi hade tagit i bruk kunskapsstegen och försökt formulera innehållet på ett någorlunda enkelt sätt. Vi hade precis gått igenom undervisningens innehåll på ett mycket konkret sätt så övergången blev väldigt smidig för MIKs del. Dessutom hade många lärare nyss fått en gedigen fortbildning i improvisation.

MIK utökade utbudet av valbara kurser och möjligheter för eleven samt reviderade något innehållet i musikens gestaltning. Kraven inom musikens gestaltning sänktes något och kurserna gjordes lite lättare och till viss del något kortare.

Några centrala delar av den nya läroplanen blev:

- uppmuntra eleven att hitta sina egna musikaliska styrkor och uttrycksmedel
- handleda eleven i levande musikaliskt uttryck
- handleda eleven att lära sig färdigheter i instrument- och ensemblemusicerande med målet att eleven självständigt behärskar sitt instrument och sitt uttryck
- handleda eleven i att öva regelbundet och i att bedöma det som hen lärt sig
- handleda eleven i att musicera på ge-

”Eleven skulle få ha mer egna åsikter om innehållet i undervisningen.”

hör samt att läsa och tolka de sätt att skriva musik som är kännetecknande för denna musikgenre

- handleda eleven i att utveckla sin förmåga att läsa och skriva musik
- stödja eleven i att utvecklas till en aktiv musiklyssnare och öka sina kunskaper i musikens historia
- handleda eleven i att skapa sina egna musikaliska idéer och lösningar
- uppmuntra eleven att öva de grundläggande färdigheterna i improvisation, arrangemang och komposition.

Lärarna var aktivt med under hela processen och många fina och konstruktiva diskussioner fördes under läsåret 2017–2018. En fin process som fick alla inom MIK att fundera över den egna pedagogiken och på vilket sätt de nya sakerna eventuellt förändrade lärsituationen. Vi konstaterade gemensamt att det är bra att nu och då ha sådana här grundläggande diskussioner om vad musikutbildning innebär och vad som är relevant och vad som inte nödvändigtvis är så relevant. MIK stärktes av den här processen och arbetet med att ta i bruk den nya läroplanen inleddes från hösten 2018.

TEXT: PATRIK SMULTER

Musikinstitutet lär ut mänsklighet

Enligt nuvarande förståelse kan musik ha uppstått för att främja social interaktion. Den har fört människor samman känslomässigt och ökat känslan av gemenskap. Dessa och många andra positiva effekter av musik har alltid varit igenkännbara på en upplevelsenivå så länge musik har utövats. Det är dock först efter att empirisk forskning om musikens effekter som inleddes på 1980-talet, som dessa erfarenheter fått en vetenskaplig grund.

Essensen av musik som något mer än enbart en estetisk konstform finns också inskriven i grunderna för läroplanen för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning. Processerna för att lära sig musik främjar också välbefinnandet på många sätt. Läroplanen bygger på en syn på lärande enligt vilken lärandet innebär att

man individuellt och kollektivt bygger upp kunskaper och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hans eller hennes välbefinnande. Läran-

det är inom alla konstarter en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunskaper och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärandet är en oskiljbar del i den process då individen växer som människa och då man skapar ett gott samhällsliv. (Utbildningsstyrelsen, 2017)

Målet med musikinstitutets undervisning har alltid varit att utveckla elevens musikaliska färdigheter och kulturella delaktighet. Men hur kan musikinstitutet lyckas med målet att stödja människans välbefinnande och tillväxt, och vilka mekanismer i musiken stödjer denna uppgift?

MUSIKEN ÖKAR VÄLBEFINNANDE

Musiken påverkar oss på olika sätt, på flera plan och dessutom ofta på många plan samtidigt. Musik kan vara ett stöd för tillväxt och utveckling inom olika områden. Vid musikinstitutet kan musikens inverkan skapas i olika inlärningsmiljöer, såsom individuella lektioner, samspel, lektioner i musikens

gestaltning, samt genom till exempel uppträdanden.

MUSIK UTLÖSER FYSISKA REAKTIONER

Musikens vibrationer kan kännas i kroppen och utlösa ett brett spektrum av fysiska reaktioner. Ljudvågorna som produceras av vibrationer aktiverar bland annat hjärnans motoriska områden. Detta kan lika väl få lyssnaren att slappna av eller fungera som aktiverare och få hen att röra på sig.

Musik kan användas för att uppfatta och manifestera ett fysiskt tillstånd. Precis som i koreografier, skapar musiken en struktur mot vilken kroppens gränser formas, så att rörelsen blir naturlig och målmedveten. Den kan också ge en inspirerande ram för aktiviteter som annars känns omotiverade.

Av musikens element är det oftast rytmen som känns av fysiskt. Det är framför allt rytmens synkroniserande effekt som skapar trygghet och struktur, och den är en viktig förklaringsfaktor för känslan av tillhörighet. Att synkronisera med andra människors rytmiska slag leder till bättre sociala färdigheter och kan hjälpa att förstå och komma bättre överens med andra.

MUSIK SOM HJÄLP I PSYKISKT ARBETE

Musik är en miniatyrvärld där det är möjligt att bearbeta och forma vilket material som helst i sinnet.

Vi placerar betydelser i musiken, som i sin tur har en omedelbar effekt

”Musikens vibrationer kan kännas av i kroppen och utlösa ett brett spektrum av fysiska reaktioner.”

tillbaka och omtolkas på varje persons unika sätt. Sinnet bearbetar och integrerar upplevelser i till exempel ord och musikens spänningar. Detta skapar upplevelser av insikt och inspiration som kan hjälpa en att se saker i ett nytt ljus. Processen ökar självkännedom och är också kopplad till bättre självkänsla.

Musik kommer väl till pass om den nuvarande verkligheten känns främmande eller om det inte finns ord för att uttrycka känslor. Musik låter en berättas om sig själv och sina erfarenheter i ett tryggt utrymme fullt av möjligheter. Den tidsmässiga dimensionen i musikkens värld är gränslös. Det frånvarande kan behandlas som närvarande i stunden. Ibland behövs också musik för att ta upp sitt eget utrymme. Till exempel unga människor stänger ibland in sig i sin egen värld, ett privat territorium, med hörlurar på.

När man gör musik uttrycker ett instrument, vare sig det är ett fysiskt instrument eller röst, ens egen identitet. Instrumentet kan fungera som en förlängning av den egna personligheten och ge extra kraft till uttrycket. Sångrosten är autentiskt elevens eget instrument. När man sjunger tillsammans med andra kan man få en upplevelse av harmoni där man står som en individ bland andra människor.

När man producerar sin egen musik, till exempel improviserar, exter-

naliserar man interna processer till en hörbar form. En sådan situation ger möjlighet till reflektion inte bara genom musik utan också genom diskussion kring musiken. Eleven får uppleva att bli hörd, förstörd och möjlighet att växa både som människa och musiker.

MUSIKENS EMOTIONELLA EFFEKTER

Musik är en snabb och effektiv generator av känslomässiga effekter vilket är ofta särskilt viktigt för unga människor. Den kringgår nivån av resonemang och aktiverar direkt de djupa delarna av hjärnan.

Musik sympatiserar, tröstar och ibland hjälper till att förändra det känslomässiga tillståndet. Genom att aktivera hjärnans system som reglerar känslotillstånd, erbjuder den också upplevelser av njutning och belöning.

MUSIK STÖDJER INLÄRNING

Barn och unga, som utövar musik, har starkare kopplingar mellan den högra och vänstra sidan av hjärnan. Det betyder att kontinuerligt lärande och regelbundet musicerande kan förändra hjärnan. Musikstudier erbjuder vanligtvis utmaningar i lämplig skala och stödjer samtidigt allmänna kognitiva inlärningsfärdigheter.

Musikstudier utvecklar bland annat koncentration, arbetsminne och förmågan att urskilja ljud, vilket är sär-

skilt användbart vid språkinläring. Att uppfatta olika musikaliska strukturer och olika dimensioner av tid tränar hjärnans förmåga att bearbeta information. Undersökningar har också visat att musikstudier stöder planerings-, problemlösnings- och beslutsfärdigheter och stödjer minnesfunktionen.

VÄXELVERKAN I MUSIK

I samspel sker musikaliskt lärande som en interaktiv process. Att spela, sjunga eller uppträda i skydd av musiken tillsammans med en grupp är en potentiellt viktig social händelse. Musik skapar ett flerdimensionellt nätverk av relationer mellan de närvarande. Klingande, rörliga former möts både i var och ens inre värld och i växelverkan mellan människor. I en grupp skapar musik en gemensam förståelse och samtidigt ett helt unikt utrymme som delas av alla, även genom känslomässig koppling.

Ungdomens utvecklingsuppgift är att förlita sig på kamrater för att stödja tillväxt och utveckling. Gruppen ger mod att göra saker som man kanske inte vågar göra ensam. Musik har en stark kraft att öka delaktighet och gemenskap inom gruppen och fördjupa empatiförmåga. I musiken finns ett accepterande utrymme för olika personligheter och möjlighe-

”Musik sympatiserar, tröstar och hjälper ibland till att förändra det känslomässiga tillståndet.”

ten att bli sedd på ett sätt som man själv väljer.

Relationen till läraren utgör också ett viktigt interaktivt fält. Den egna läraren kan vara en viktig vuxen, som går vid elevens sida genom olika upplevelser och skeden i livet, från förskoleåldern till vuxenlivet.

MUSIK I SAMHÄLLET

Vi lever i en värld av olika krafter. Ändå måste vi kunna upprätthålla önskan om ett värdigt, tryggt och lyckligt liv. Musikstudier stödjer elementen i ett gott liv samt skapande av ett gott samhälle.

MUSIKVÄRLDEN SOM ETT SAMHÄLLE I MINIATYR

En grupp ensembler kan liknas vid ett samhälle i miniatyr. I en grupp måste man följa reglerna, lyssna och respektera andra, men också ta sin egen plats. Tillsammans går man igenom processer som kan innebära kompromisser, utmaningar, förberedelser för prestation och gemensamma stunder av framgång. Allt detta bygger uthållighet, tålmod

och gruppfärdigheter, samt en stark känsla av tillhörighet, vilket är ett av de grundläggande mänskliga behoven.

Genom musik kan man förstå en annan individ, även om det inte finns något gemensamt språk. Att öppna musikaliska fönster öppnar också andra estetiska horisonter och fördjupar annan kulturell förståelse. Det har observerats att musik framkallar likartade känslor och kroppsliga förnimmelser hos representanter för olika kulturer runt om i världen. Konsten skapar nya betydelser och samband väcker värderingar och attityder, vilket i sin tur skapar nya sätt att tänka. Genom dessa processer kan konsten användas för att föreställa sig och skapa andra världar att röra sig mot i den verkliga världen.

VAD HÄNDER HÄRNÄST?

En virvel av ständig utveckling där förändringar är sammanflätade och kräver anpassning gäller även musikinstitutens värld. Under de senaste åren har till exempel artificiell intelligens utvecklats till en nivå där den kan komponera och skriva texter till en låt utifrån önskade element på några minuter. Vad betyder teknisk utveckling för musikundervisningen i fortsättningen?

Enligt framtidsforskare är det inget idé att kämpa mot utvecklingen. I

”Vi lever i en virvel av ständig utveckling där förändringar är sammanflätade och kräver anpassning.”

stället är det klokt att utnyttja tekniken för att hjälpa oss. Till exempel generativ artificiell intelligens (AI) kan utnyttjas på många sätt i musikundervisningen, bland annat för att producera kreativt innehåll, stödja integrativt lärande, öka förståelsen för konst, kultur och historia, stödja individuellt lärande och utveckla undervisningsmetoder.

Även om tekniken kan vara till stor hjälp, finns det många saker i musikundervisningen som den inte kan ersätta. Tekniska hjälpmedel utvecklar inte direkt motoriken eller den intellektuella förmågan för oss. De tar inte bort behovet eller glädjen i träningen. De kan inte simulera inlärningsprocessen eller generera den känsla av prestation som är resultatet av ihärdigt arbete. Artificiell intelligens skapar inte heller spontant meningsfulla stunder, ersätter mänsklig närvaro eller känslan av tillhörighet.

Live-musik slår an en djupare ton i hjärnan än inspelade melodier. Vi behöver fortfarande spela äkta, vibre-

rante instrument. Lyckan att skapa med händerna kvarstår. När vi studerar musik, utvecklar vi vår uthållighet och koncentrationsförmåga. Kreativitet är en del av skapandet av konst. Dessa färdigheter måste fortsätta att vårdas så att vi som samhälle kan producera konkurrenskraftiga innovationer och föreställa oss nya perspektiv på framtiden.

MUSIKINSTITUTETS VIKTIGA ROLL

Vad är musikinstitutets roll nu och i framtiden? Musikinstitutet ansvarar för undervisningens höga kvalitet och stödjer de studerande att avancera från en nivå till en annan på studievägen. Via det ger musikinstitutet eleverna färdigheter för mångsidig livslång glädje av musiken och skapar för en del av eleverna förutsättningar för fortsatta studier som till exempel blivande yrkesmusiker och musikpedagoger.

Musikinstitutet är viktigt för att bevara traditioner. På Musikinstitutet Kungsvägen innebär det att skapa förståelse, inte bara för att värna om musiktraditioner, utan även för det finlandssvenska kulturarvet. Dessutom måste musikinstitutet vara berett på kontinuerlig utveckling och leva i tiden stark och redo att dyka in i de nya världar som utvecklingen skapar.

Musikstudier lär ut mänsklighet på individnivå, men stödjer också individens tillväxt som medlem av en

gemenskap och ett samhälle. Tiden vid musikinstitutet är en del av ett kontinuum av livslångt lärande, där musiken är en viktig del av kompetens- och självutvecklingsstrukturerna. Alla elever har nytta av denna tid, oberoende av studievägens längd. Även om eleven inte blir musikproffs, kan studierna bli mycket meningsfulla och en del av effekterna kan också blomstra först senare i livet. Musikinstitutstiden kommer sannolikt att stärka barns och ungas utveckling till medvetna, empatiska, socialt och känslomässigt begåvade samt samarbetskunniga människor och medborgare. Samhället behöver skickliga specialister, kloka ledare och kreativa visionärer. Alla dessa färdigheter står i centrum och utvecklas under studietiden inom musikinstitutet.

Framför allt har musik ett egenvärde i var och ens liv samt i samhället. Essensen som man inte riktigt kan förklara. Det är den där oförklarliga magin i musiken: en djup, universal känsla av existens som är gemensam för hela mänskligheten och som berör oss som människor. Den har alla rätt till och det är den upplevelsen vi vill möjliggöra på musikinstitutet.

TEXT: ULLA HAIRO-LAX

MuD, biträdande rektor vid Musikinstitutet Kungsvägen, har jobbat som pianolärare, musiklärare i högstadiet och gymnasiet, musikerapeut och forskare.

Slutscenen från Dumma Kungen år 2017.

Dumma kungen

MIKs operastudio hade fungerat i ett antal år när idén uppstod att vi är redo att beställa ett verk med passlig svårighetsgrad för både sångelever och instrumentalister. Genom en egen beställning kunde vi också bestämma berättelsen själva.

Till arbetsgruppen hörde Rabbe Österholm, Susanne Norrbäck-Råman, Kaj Ekman, Tanja Kauppinen-Savijoki och Christel Österholm. Arbetsgruppen började fundera på sagor och berättelser som är passliga för barn. Susanne kom att tänka på Monika Wikström-Jokela som har skrivit mycket för barn och ungdomar.

Monika blev genast intresserad. Hon hade skrivit en bok om Dumma Kungen och föreslog att arbetsgruppen skulle läsa den. Det var en fantastisk berättelse om den Dumma Kungen som härskade ensam i sitt land och inte ville ha några främlingar dit. Berättelsen kändes aktuell med t.ex. Trump och Putin som "dumma ensamma kungar". Diskussionen om flyktingar var aktuell och överlag tolerans mot "annorlunda" människor. Monika blev vald att skriva librettot till barnoperan Dumma Kungen, baserad på hennes bok.

Angående musiken tog vi kontakt med flera unga kompositörer men ingen nappade. Då kom Rabbe på idén att

be Cecilia Damström att komponera operan. Han kontaktade henne, och hon blev genast mycket intresserad och ville absolut komma med till projektet. Monika och hon började genast jobba tillsammans, de kom bra överens.

Vi sånglärare fick vara med i processen och berätta om våra elevers nivå och kunnande och kunde påverka att verket inte blev för svårt, men ändå hade "någoting att bita i". Också instrumentlärare fick se alla stämmor och kunde påverka nivån. I februari år 2017 fick vi partituret och kunde börja öva.

Vi funderade också mycket på regissör och scenograf och dräktplanerare. Christel och Rabbe föreslog Seija Metsärinne, som de tidigare jobbat med, och vi frågade henne. Hon blev också genast intresserad. Vi träffade henne, och så hade vi en till i vår operafamilj. Till dräktplanerare och scenograf föreslog Seija Mimmi Ressman, som hon hade jobbat med tidigare. Det kändes från första början helt rätt. Hon hade en sådan fantasi och förmåga att trola fram otroliga lösningar från intet.

Vi började musikävnarna på operastudion i februari 2017 med Kaj Ekman som korrepetitor, och i maj 2017 hade vi vår första "genomsjunga".

Vi hade lyckan att få våra elever Stella Laine och Lilja Palmgren som

FOTO: LAURA REUNANEN

Plattlänningarna från Dumma Kungen.

drottningar och Filip Werthman och Johan Krogus som kungar. Andra roller blev också fantastiskt bra besatta; Aurora Djupsjöbacka som Polis Alice, Roberto Cacciatore som Minister Mys, Jennifer Holmberg som Ringa Rask, Ellen Wikholm och Mirva Echevarria som Ben och Linus Laurén och Daniela Owusu som Tinder. I orkestern spelade enbart våra elever och som kapellmästare fungerade Kristian Nyman.

Hösten 2017 började regiövningarna i Vindängen. Vi övade alltid på torsdagar, operastudions tid och sedan flera veckoslut och till sist då två veckor i sträck före premiären i Nya Paviljongen i Grankulla. Det var många om och men på vägen, som alltid när man gör ett stort projekt med en massa människor involverade, men med positiv anda och Susanne som fantastisk producent fick vi allt att fungera.

På slutrakan kom ännu våra fantastiska hår- och sminkmänniskor som gjorde att det verkligen kändes som en professionell föreställning. Och Mimmis scenografi, kläder och rekvisita höjde föreställningen ännu högre. Elevernas iver och engagemang var helt fantastiskt. Och visst jobbade vi alla hårt och var uttrötta ibland men det var jätteroligt.

Premiären ägde rum 10.11.2017 och i mål kom vi efter sista föreställningen 14.11.2017.

Operan spelades för fulla salar, den fick fantastisk kritik och respons från publiken. Föreställningen blev också vald till årets barnopera på Aino-galan år 2017. Den här resan skulle jag inte ha velat missa och kunde göra den på nytt när som helst.

TEXT: TANJA KAUPPINEN-SAVIJOKI

Linus Laurén och Filip Werthman.

FOTO: LAURA REUNANEN

STEPHANIE SILFVERBERG

Jag har ofta svårt att sätta ord på mina känslor. Istället för att känslorna ska samlas i mitt

huvud kan jag sätta ord på dem genom musik. Jag sätter mig vid pianot och spelar det jag känner i stunden. Det kan vara ett stycke jag tidigare spelat eller något nytt som jag hittar på. Tack vare MIK lärde jag mig att ge uttryck för mina känslor och var inte längre tvungen att hålla allt inombords. Jag började spela piano i ettan och slutade ta lektioner tio år senare. Jag slutade absolut inte för att jag hade tröttnat, utan för att jag hade fått det stöd och den hjälp jag behövde för att klara mig självständigt. Då förstod jag också att mina pianolektioner inte skulle göra mig till nästa Chopin, utan istället forma min unika individuella musikaliska sida. Min fina lärare Ragnar, som gick igenom vått och torrt med mig dessa tio år, gav mig alla verktyg jag behövde för att idag kunna uttrycka mig själv genom musik. Idag spelar jag piano och sjunger i ett band och lyckades tack vare hjälpen jag fått från MIK ta ett gymnasiediplom i musik i april. Det är min absolut största framgång inom musiken och skulle aldrig ha varit möjlig utan Ragnar och MIK. Ord kan inte beskriva min tacksamhet för kunskapen och livserfarenheten jag fått vid MIK och jag kommer aldrig glömma fina Ragnar och hans otroliga förmåga att undervisa och samtidigt vara en vän.

NÅGRA FRÅGOR TILL PERSONALEN PÅ MIK

ANNIKA DAHLBÄCK VERKSAMHETSKOORDINATOR

Vem är du? Berätta om din bakgrund och förhållande till musiken.

Musik har alltid varit en viktig del av mitt liv. Jag är uppvuxen i en musicerande familj – i min barndom spelades det dragspel, piano och violin i familjen. Vistraditionen levde också stark genom vår farmor som ofta sjöng med barnen i kusinskan. Min syster och jag deltog under många somrar i Martin Wegelius-institutets sommarkurser, där vi lärde känna musikutövare från hela Svenskfinland. Många av de personer vi mötte på kurserna träffar vi än i dag i olika sammanhang, och det ger en väldigt fin känsla av samhörighet!

Idag sjunger jag i körer, spelar ibland piano hemma och tar nu och då fram violinen. Jag har alltid sjungit mycket för och med mina barn och det är roligt att märka att båda har lätt för att sjunga och röra sig till musik. Inte minst med dem märker jag vilken terapeutisk effekt musiken har. Då jag ibland på kvällarna spelar en trudelutt på piano tystnar familjen och det känns som att alla hittar ett lugn.

Vi människor drivs av att vi behöver få skapa något och uttrycka oss genom kreativitet. Vi mår bra när vi får använda sidor av oss som inte enbart styrs av logik. Som motvikt till den vanliga skolgången är det enormt viktigt för barnen att ha fritidsintressen där andra sidor av personligheten kan

komma fram. Därför är det fantastiskt roligt att få jobba med verksamhet som stödjer barnens kreativitet.

Vad gör du på MIK?

Min roll på MIK är väldigt bred och omväxlande. För att ge en övergripande beskrivning av arbetet kan man säga att jag dels hjälper lärarna organisatoriskt så att de kan utföra sitt arbete på bästa möjliga sätt, dels ser jag till att kommunikationen mellan MIK och eleverna, samt alla samarbetsaktörer förlöper väl. Jag ordnar också en del praktiska saker kring konserter och andra tillställningar. Min musikaliska bakgrund har jag stor nytta av i mitt arbete.

JOHAN THEMAN EKONOM

Vem är du? Berätta om din bakgrund och förhållande till musiken.

Jag är uppväxt i Västra Nyland och har studerat ekonomi i Åbo och Buenos Aires. Det är svårt att minnas exakt, men jag började spela blockflöjt ungefär i tioårsåldern. Efter en tid bytte jag till klarinett. Klarinettspelandet gillade jag, trots att jag åkte buss 15 km per riktning. Men sedan började det som hette musikteori på den tiden och det betydde att jag måste ta mig två gånger i veckan till musikskolan. Med det svalnade intresset och jag slutade lärarens önskemål till trots. När jag började studera i Åbo sjöng jag i cirka tio år i studentkören Brahe Djäknar. Nu har

Annika Dahlbäck

jag till och från, mest till de senaste fem åren, sjungit 20 år i manskören Muntra Musikanter. Som åhörare är jag ganska mycket allätare.

Vad gör du på MIK?

På MIK sköter jag ekonomiförvaltningen, dvs bokföring, budgetering, rapportering, inkommande och utgående fakturor samt löneräkning. Vidare ansvarar jag för samarbete med diverse leverantörer och är arbetarskyddschef.

KIM HEIKINHEIMO VAKTMÄSTARE

Mitt namn är Kim Heikinheimo och jag jobbar som Musikinstitutet Kungsvägens kvällsvaktmästare i Vindängen, i Hagalund. Jag finns på plats på vardagar efter klockan 15, och oftast kan man hitta mig i aulan i Vindängen, strax efter att man kommit in, sittande bakom bordet, halvt skydd av disken där infoblad väntar på att inspekteras och medtas. När jag inte syns till i aulan figurerar jag någonstans i korridorerna, eller klassrummen, eller i Vindängensalen, eller något av utrymmena där intill. Mina arbetsuppgifter följer skiftande, men ofta invanda mönster, att sätta fram och plocka bort stolar och notställ, öppna och stänga dörrar, plocka fram och sätta bort instrument från förrådet, med mera. Lugna stunder när jag fördjupar mig i en bok eller ett korsord vid bordet i aulan avlöser mer praktiska ärenden som att ställa salen i ordning för konserter eller övningar, visa elever till rätt

Johan Theman

Kim Heikinheimo

Sabina Grundfelt-Pajunen

klassrum, och andra praktiska göromål av blandad karaktär. Alla dagar har återkommande rutiner, och alla dagar för något litet oväntat, eller nytt, med sig.

Musik har alltid varit viktig för mig. Som lyssnare har jag en relativt bred smak, men metallmusiken har sedan de tidiga tonåren varit den genre som gett mig mest. På jobbet lyssnar jag ibland på rogivande ambientstycken, som en liten distraktion.

SABINA GRUNDFELT-PAJUNEN ANSVARIG FÖR PR OCH WEB

Vad arbetar du med på MIK?

Jag har arbetat på MIK i flera och innehållsrika år. Idag jobbar jag med layout för affischer, annonser, programblad och allt möjligt som behöver designas. Jag ansvarar även för MIKs hemsida och sociala medier.

Min resa började i Vanda, där MIK tidigare hade en avdelning. Eftersom vi bara var två personer på kansliet blev mina arbetsuppgifter väldigt varierande. Jag gjorde allt från att sköta elevregister, infobrev och protokoll till att hålla koll på kontorsmaterial, hjälpa till vid konserter och sälja biljetter. Jag designade också affischer och programblad redan då.

Efter Vanda flyttade jag över till Esboavdelningen, där jag fortsatte med layout, marknadsföring och att sköta webbsidan. En del kansliuppgifter hörde även till mig. Numera jobbar jag deltid och på distans, men samarbetet

med vår verksamhetskoordinator Annika fungerar jättebra.

Det har varit roliga år med en härlig gemenskap i Vanda där vi nästan kändes som en familj. I Esbo blev vi ett fantastiskt team där samarbetet verkligen flöt på och vi fanns där för varandra i alla lägen. Här fick jag vänner för livet. Under åren har jag lärt mig massor, både om musik och hur ett kansli fungerar. Jag har fått en inblick i hur stora projekt som konserter och musikaler byggs upp och upplevt allt som sker bakom kulisserna. Layout har alltid varit en stor del av mitt arbete och jag utvecklas ständigt inom det. Vissa projekt är jag extra stolt över, som MIKs nuvarande logo som jag skapade.

Vad är ditt förhållande till musik?

Det lustiga är att jag inte själv har någon musikalisk bakgrund, trots alla dessa år på ett musikinstitut. Jag har alltid älskat att lyssna på musik, men jag spelar inte själv. Däremot har jag lärt mig mycket om musik genom åren på MIK.

Min musiksmak är ganska bred. Jag tycker att alla genrer har sin charm. Det finns bra musik inom alla stilar och jag respekterar andras smak. Det som känns rätt i stunden kanske inte gör det senare. Jag älskar när man blandar stilar och vågar gå utanför ramarna. Jag beundrar artister som vågar experimentera med olika genrer. Musiken är levande och ska inte läsas in i ett fack.

Ett yrkesliv som musikpedagog

Visst har läroplansreformen år 2017 varit en välsignelse!

Uttrycket kommer från Sonja Berts-Taleiko, pianolärare och en av musikinstitutets trotjänare sedan senare hälften av 1980-talet. De andra lärarna på plats minns också hur det var då de inledde sina karriärer vid Kungsvägen, då prioriterades elevernas färdigheter och kunnande på ett annat sätt än idag.

Pianisten Kristian Kauppinen kom till musikinstitutet till höstterminen 1987 efter några års påbyggnadsstudier i München. Där träffade han sin blivande hustru, sedermera en kollega, violinisten Ulrike Drosdek. Hon fick också börja undervisa vid musikinstitutet då paret flyttade till Finland.

—Det var nog lite skrämmande till en början, språket var ett hinder som skulle besegras, menar Ulrike.

ONT OM SVENSKPRÅKIGA LÄRARE OCH BEFATTNINGAR

Kännetecknande för tiden, 1980-talet, var att det inte fanns ett lärarutbud på samma sätt som idag, fyra decennier senare. Vid det rätt nya musikinstitutet i Esbo rekryterade man folk som inte hade svenska som sitt modersmål, det fanns helt enkelt inte svenskspråkiga lärare.

Gitarrläraren Kari Jämbeck hade visserligen varit bosatt i Sverige men hade finska som modersmål. Kari kom, liksom sina jämnåriga kolleger, till musikinstitutet under dess starka tillväxttid

Fr.v. Sonja Berts-Taleiko, Kristian Kauppinen, Kari Jämbeck, Alexander Kulikov och Ulrike Drosdek.

på 80-talet. Hans föregångare Yrjö Hjelt hade riktat in sig mera på att komponera och arrangera, så hans plats blev ledig. Och på den vägen är Kari fortfarande.

Kari har också förståelse för att inlärningsprocesserna i musik inte är så okomplicerade. Han arbetade själv hårt för att lära sig musikens språk, notskriften.

—Fram till tonåren var det elgitarr, band och spel efter gehör som var min grej, minns Kari, men då jag skulle ta till mig ett stycke som jag hade blivit förtjust i fick jag framför mig en massa svarta bollar på ett papper som jag måste tyda, då förstod jag att jag saknade något som behövdes, säger Kari.

Violinisten Alexander Kulikov växte upp i St. Petersburg, eller Leningrad som staden hette i hans ungdom. Kännetecknande för den ryska violinskolan är att alla elever siktar högt. Det var den äldre violinistkollegan Konstantin Weisz som lockade Alexander till Esbo.

—Förutom vid Kungsvägen hade jag timmar vid Espoon musiikkiopisto, och i bagaget hade jag tre års arbete som lärare i ryska musikskolor. Befattningar fanns inte, så många av oss var timlärare vid flera institut samtidigt, berättar Alexander.

BARA DET BÄSTA VAR NOG

Andan vid musikinstitutet då under 80- och 90-talen, ja egentligen fram till läro-

”Inträdesförhören börjar höra till historien och det finns inte alltid tillräckligt med elever till vissa instrument.”

plansrevisionen år 2017, var att eleverna skulle vara drillade. Och tidigare hade barnen inte heller så många hobbyer som de har idag. Kristian Kauppinen ser en klar skillnad på förr och nu.

—Idag kan en elev ha en fullspäckad kalender med upp till sju olika aktiviteter i veckan, och numera kan man inte ens räkna med att alla arbetar på samma sätt som för 2–3 decennier sedan, säger Kristian.

Det uppstod en slags intern konkurrens där lärarna kanske helt omedvetet reflekterade sina elevers studieframgångar som en måttstock på sitt värde som lärare. Och fenomenet handlade också om musikinstitutets nivå i jämförelse med andra musikinstitut, i synnerhet de institut som låg i den egna kommunen. Man skulle endast presentera det allra bästa.

—Vi skulle allra helst visa upp våra bästa elever på konserterna, och pressen på såväl lärare som vissa elever var stor, säger Ulrike och kollegerna instämmer.

VITSORDEN LYCKLIGTVIS ETT MINNE BLOTT

Också utvärderingen har genomgått en stor förändring. Tidigare hade vi kurs-examina och kollegerna bildade nämnderna. Ibland, i synnerhet vid de högre examina, kallade man in utomstående lärare för bedömningen. Eleverna fick vitsord och verbal feedback, och efter prestationen skickades eleven ut för att vänta på ”domen” medan nämnden rådgjorde, det måste ha känts nervöst.

”Ofta vädjade man till lärarnas välvilja då det saknades pengar.”

OCKSÅ SVÅRA TIDER

Sonja Berts-Taleiko tjänade i flera år som lärarnas representant i fackliga frågor. Dessvärre har ekonomin alltid styrt verksamheten, och ofta vädjade man till lärarnas välvilja då det saknades pengar, t.ex. man ombads att inte ta ut sina semesterpengar för det gemensamma bästa. I början av 90-talet var man dessvärre tvungen att skära med hård hand och ta till permitteringar för att få det att gå ihop efter stadens nedskärningar.

Alla lärarna minns också hur man drog ut till skolorna för att rekrytera elever. Det sker mer sällan om alls idag, numera håller man öppet hus. Inträdesförhören börjar höra till historien och det finns inte alltid tillräckligt med elever till vissa instrument. Intresset för musiken hos barnen kanaliseras via allt färre ämnen och instrument.

Men alla lärarna är överens om att man idag inte längre håller vissa musikgenrer för bättre än andra, respekten för kollegernas arbete är stor. Var och en drar sitt strå till stacken.

TEXT: LEIF NYSTÉN

FOTO: MINNA ANNOLA

MINNA NYBERG

Jag var nio eller tio år gammal när jag började sjunga i barnkören på Musikinstitutet Kungsvägen. Namnet var dåför tiden Esbobygdens musikskola. Med tiden fördjupades undervisningen med lektioner i teori och solfège. Jag blev intresserad av klarinett som

förblev mitt huvudinstrument i många år. Med tiden flyttades jag från barnkören till Serenakören som då dirigerades av institutets rektor Kjerstin Sikström. Det kändes både spännande och fint men också lite skrämmande att få börja sjunga med de äldre. Kjerstin var en inspirerande dirigent. Hon fick oss att vilja jobba hårt genom att locka fram det bästa i var och en av oss.

Som 16-åring väcktes min passion för solosång som har hållit i sig sedan dess. Min första mångåriga lärare i klassisk sång var Tanja Kauppinen-Savijoki. Hon gjorde ett gediget arbete med mig och lade grunden till min sångteknik. Tanja var uppmuntrande, tålmodig och en fantastisk pedagog. Det kändes också viktigt att

hon alltid var glad att se mig då jag kom på lektion. Under hennes ledning sjöng jag många sångexamen med Kaj Ekman som pianist och Rabbe Österholm satt ofta i nämnden.

Jag sjöng min första roll någonsin som Trollkatten i Kungsvägens uppsättning av Peter Maxwell Davies barnopera Cindrella. Den visades i Louhisalen på Esbo Kulturcentrum i Hagalund och i Almsalen på Finlands Nationalopera!

Mina musikstudier på Kungsvägen räckte i ungefär tolv år. När jag nu ser tillbaka på min tid på Kungsvägen så finns det, tycker jag, ganska självklara orsaker till att jag stannade kvar under så många år. Undervisningen var av hög kvalitet och den var mångsidig, så det fanns alltid nytt och intressant att lära sig. Lärarna var inspirerande, de lyssnade på oss och det märktes att de ville ge oss allt de kunde. Vi fick enastående tillfällen att utöva våra växande kunskaper i musik. Jag är tacksam för att jag så tidigt och länge fick vara i goda och trygga musikers händer! Jag är idag frilanssångerska, scenartist och pedagog.

Klassisk sång har vind i seglen

Då lärare ur det äldre gardet, inför läsåret 2024-25, samlades för att minnas Kungsvägens anda och atmosfär fyra decennier tillbaka var det en som saknades på grund av en resa. Sångläraren Tanja Kauppinen-Savijoki kom därför in med sitt bidrag några dagar senare. För henne har Kungsvägen varit en aktiv arbetstillvaro sedan mitten av 1980-talet.

Som så ofta var det fråga om ett tillfällighetsarrangemang då Tanja inledde sin lärarbana i Esbo. Kungsvägens rektor Kjerstin Sikström, som

också är utbildad sångpedagog, skötte sångutbildningen, men då antalet elever växte och rektorssysslorna tog över behövdes nya krafter. Tanjas kollega Outi Kähkönen hade fungerat som timlärare och hon föreslog för Kjerstin att Tanja skulle anställas för att ta hand om de elever som Kjerstin inte fick att passa in i schemat. Tanja hade dock ett villkor, eleverna behövde komma till Helsingfors på lektionerna, annars gick det inte att få arrangemanget att fungera. Tanja minns bra att det började med tre elever, bland dem fanns Maria Sjöroos som då hette Jansson, sedermera innehavare av flera förtroendeuppdrag inom musikutbildningen och numera EBUF:s styrelseordförande.

MUSIKALISK FAMILJ

Tanja växte upp i en familj där musiken hörde till vardagen eftersom mamma Kerstin Kauppinen hade privata pianoelever vid sidan av jobbet som musiklärare i Kyrkslätt, sedermera också vid musikinstitutet Raseborg. Egent-

Tanja Kauppinen-Savijoki vid ingången till Vindängenhuset i augusti 2024.

FOTO: LEIF NYSTÉN

ligen var det scenen som lockade Tanja till sångstudierna, hon har gjort närmare 40 operaroller. Sin skolbildning fick Tanja på finska, men svenskan är ett språk som alltid har talats i hemmet.

Efter hand ökade antalet sångelever vid Kungsvägen. Bland det mest givande har varit att få skapa sceniska produktioner i samarbete med andra lärare och instrumentalister. En av de första samarbetsparterna var Alf Nybo med vilken Tanja tog sig an ansvaret för musikdramatiska projekt av olika slag. Hon minns särskilt Cindrella av Peter Maxwell Davies, liksom Vildsvanarna som beställdes av Jaakko Kuusisto, hans första operaproduktion.

Att få jobba med nyskriven musik i samråd med kompositören och librettisten var otroligt spännande och givande, minns Tanja.

Andra produktioner som spontant kommer i hägen är Bellmanproduktionen Fjäriln vingad, på Svenska Teatern, tillsammans med sångarkollegan Rabbe Österholm. Och bland de nyare produktionerna sticker i synnerhet Dumma Kungen av Cecilia Damström ut. Samarbetet med Rabbe ledde i praktiken till att Kungsvägens Operastudio såg dagens ljus.

—Vi gör regelbundet olika operascener, vi har övningar varje torsdag, och arbetet utmynnar i publika demon i slutet på läsåret, i april-maj, säger Tanja stolt. Vi brukar också skrapa ihop rekvisita och scenkostymer på alla tänkbara sätt, skrattar Tanja.

Det mest omfattande projektet som Tanja har varit med om är nog

FRIDA BACKMAN

Violin-, orkester- och teoristudierna i MIK var som ett andra hem,

en stabil punkt då mycket i mitt övriga liv stormade. Det kändes alltid (!) roligt att komma till musikskolan, träffa vänner och i förbifarten se de trygga, bekanta ansikten som arbetade på kansliet. På musikinstitutet blev jag sedd och bekräftad. Jag upplevde en varm stämning på musikinstitutet som fick mig att känna gemenskap och tillhörighet. Orkesterresorna till London och New York var häftiga och avslutningskonserterna i Tapiolasalen var spännande, fina upplevelser. Jag blev yrkesmusiker av den enkla orsaken att jag inte ville sluta spela eller sluta utvecklas som musiker.

Efter MIK studerade jag i Lahtis och sedan i London. Efter 14 år i England är jag tillbaka i Finland. Jag har prövat på de flesta roller en yrkesviolinist kan ha. Jag har min egen firma och arbetar som tonkonstnär för att hjälpa människor att må bra. Jag skapar olika möten mellan människor och upplyftande musik. Jag älskar att musicera frigjort med romantisk musik, kammarmusik och fri improvisation och jag hjälper också andra i deras utveckling.

LINDA HEDLUND

Jag studerade under hela min högstadies- och gymnasietid violinspel vid Nylands svenska musikäroanstalt (nuvarande Musikinstitutet Kungsvägen). Min lärare i violinspel var Konstantin Weitz och jag kommer med glädje

ihåg även orkesterverksamheten som förde oss ungdomar också utomlands på turnéer.

Sedan dess har jag avlagt en musikmagisterexamen 2002 vid Universität för Musik und darstellende Kunst i Wien och en doktorsexamen i musik vid Sibelius-Akademien r 2010. Jag har cks specialiserat mig på barockviolinspel, framträtt på flera festivaler bl.a. Musica Nova, Grafenegg Festival i Österrike, Åbo musikfestspel, Helsingfors festspel, Teatro Bibiena i Mantova, Nancyphonies i Frankrike samt Konzerthaus i Wien och Carnegie Hall i New York. Som solist har jag uppträtt med bl.a. Lojo stadsorkester, La Tempesta orkestern, OSUEL Londrina Symfoniorkester (Brasilien), Vogtland Philharmonie (Tyskland), Milli Insurance orkestern (Istanbul), Les Solistes de Monte Carlo och Austrian Chamber Orchestra. Vid sidan om min konsertverksamhet har jag undervisat mstarkurser i bl.a. Italien (Cervo Master Classes), USA, Asien och Sydamerika och r 2011-2012 var jag gstgende docent vid University of Hawaii.

r 2006 grundade jag Emsal musikfestival i Finland och fungerar som festivalens konstnärliga ledare med konserter i Borgnejden och Helsingfors framför allt under sommaren. Bland mina skivinspelningar kan nämnas de som är gjorda med pianisten Oliver Kern och gitarristen Otto Tolonen. Det nyaste kritikerrosade albumet utgavs 2021 fr skivbolaget Naxos och innehåller verk av finländska tonsättare för violin och orkester. Det hr skivprojektet fr fortsättning och följande skiva utges nästa r.

Ändå Georges Bizets Carmen som presenterade operan utan att sätta upp en hel produktion. Överlag har pedagogiken i den klassiska sångundervisningen byggt på att få skapa och forma konkreta sceniska alster.

KLASSISK SÅNG INTRESSERAR

Återväxten inom den klassiska sngen r god. Antalet elever vid Kungsvägen har hållit sig mellan 30 och 40. Hos många ungdomar vaknar sngintresset rätt sent, och då man beslutar att inleda sngstudierna r motivationen stark. Rsten är ett material som formas beroende på aktiviteten och de individuella egenskaperna.

—Jag är nog lite av en dinosaurie eftersom jag aldrig tar in eleverna utan sngtest eller inträdesprov, berättar Tanja. Vi behöver få höra materialet innan studierna sätter igång, helt enkelt för att undvika trubbel längre fram, slår Tanja fast.

Nivprestationerna har nog blivit friare, men vi håller gärna fast vid en del av de principer som gällde förr, och enligt Tanja uppskattar cks eleverna proven då man arbetar målmedvetet och behöver få feedback. cks unga pojkar har hittat sngen då de har sökt sig till Rabbes juniorsnggrupp där man r aktiv genom hela målbrottet.

—Det gäller att motivera och uppmuntra, den kritiska åldern r mellan 12 och 15 är, nog vaknar sngintresset senast då, hävdar Tanja.

Tanja menar vidare att lrararbetets natur har under decennierna förändrats till följd av ökade arbetsuppgifter utanför klassrummet, man får idag

sköta om sådant som musikinstitutets kansli brukade ta hand om förr.

SNGSTILAR OCH ESTETIKER LEVER SIDA VID SIDA

Det finns otaliga sngskolor och inriktningar, många studerande surfar obehindrat mellan genrerna. Under studiernas gång kan en elev helt plötsligt önska byta inriktning. Det har cks uppstått nya sångtekniska ideal efter hand.

—Just nu är en teknik som har utvecklats av redan framlidna Jo Estill i ropet. Den är bra i synnerhet för musikalartister, menar Tanja som säger sig vara öppen för allt som r trovärdigt.

För att erbjuda bredd i undervisningen behövs samarbete. Enligt Tanja har musikteaterskolan Nya Tadam, som är ett samarbete mellan musikinstitutet i Grankulla, Vanda och Sandels i Helsingfors, utfallit väl. Med tanke på elevunderlaget kan nya projektstarter vartannat r kanske vara fr ofta, men det är viktigt för motiverade unga att få arbeta med proffs på en institutionsteater. Musiker kräver alltid volym och gärna lite hype.

Idag agerar Tanja inte så mycket på scenen längre. Men hon ger alltjämt konserter och sjunger vid olika förrättningar.

—Pensionen hägrar nog inom några r, men än så länge trivs jag på jobbet, återstår att se när det blir aktuellt att varva ner, utbrister Tanja och visar tydligt att hon inte vill spekulera närmare om tidpunkten.

TEXT: LEIF NYSTÉN

Pandemin som ändrade musikpedagogiken

Redan i december 2019 spred sig nyheten från Kina att ett nytt virus, som benämndes med namnet corona, har muterat och smittat otaliga människor. Just då flimrade nyheten förbi i flödet och föga anade väl någon av oss i Finland och övriga världen hur detta skulle påverka vår vardag för några år framöver. MIKs blåsare hann ro i land storsatsningen "Cirkus Blås" precis innan all undervisning i princip över en natt i mars 2020 övergick till distansundervisning. Fredagen den 13 mars 2020 stängdes Finland i princip ner. Detta satte både lärarnas, elevernas, föräldrarnas och skolans administrations tålamod på prov. Ny teknik skulle tas i bruk för att undervisningen skulle kunna ske på distans och så här sett i backspegeln gick allt förvånansvärt smidigt och visar på hur anpassningsbara vi människor är.

KOMMENTARER OM PANDEMIN I MIKS VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Patrik Smulter, **verksamhetsberättelsen 2019–2020:**

"Distansundervisningen har varit utmanande för alla parter. Lärarna har snabbt fått ta i bruk nya metoder för undervisningen och vara väldigt kreativa med att hitta lösningar. Distansundervisning är inte samma sak som närundervisning. Lärarna har jobbat väldigt hårt med den här planeringen och förberett undervisningen på ett helt annat sätt. Samtidigt har jag märkt en väldigt god och uppmuntran- de stämning bland personalen. Lärarna har stött varandra på ett beundransvärt

sätt och delat goda idéer tillsammans. Även för eleverna och föräldrarna har det här varit en utmanande vår. Det är tyngre att koncentrera sig framför en skärm och svårare för läraren att uppmuntra på avstånd. De allra flesta som svarade på den enkät vi hade gjort i maj 2020 angående distansundervisningen, var nöjda med våren och menade att den hade gått så bra som det var möjligt. Alla var dock inte helt nöjda och om distansundervisningen måste fortsätta på något vis ska vi försöka bättra oss så att alla kan få den undervisning de behöver och vill ha."

Övning i pandemitider. Felicia Sahi, gitarr och Catharina Korkman, sång.

Albinus Borg, **verksamhetsberättelsen 2019–2020:**

"En dag i mars drabbades jag av en stark känsla av överklighet. All undervisning upphör. Såväl enskild som små och större grupper. En epidemi/pandemi har drabbat vårt land. Det som inte får hända har hänt. Vi, hela samhället, löper risk att drabbas av ett virus som i värsta fall kan slå ut det mesta i vårt vardagliga liv. Nyheterna svämmar över av hotfulla scenarion. Sjukvården kanske inte klarar av mängden av insjuknade influensapatienter som kämpar för sina liv. Nu gäller det alltså att koppla in teknik och etablera kontakt med de duktiga, trevliga och glada eleverna på distans. En lämplig applikation hittas och så sätter man igång med tanken att: Må allt utvecklas till det bästa."

Matti Saarinen, **verksamhetsberättelsen 2020–2021:**

"Ännu ett ovanligt år; läsåret började med en länge väntad träff med kollegor och gitarrklassen. Det var skönt att hälsas på gamla och ett par nya elever. Allt kändes helt normalt. Mitt i höstterminen såg det först ut så som vi inte skulle

kunna ha vår kammarmusikperiod som planerat. Och sen hade vi ju plötsligt distansundervisning igen. Men, det första "ou nej!" blev snabbt ett "ok lets go!". Det var bättre fokus på lektionerna och mindre problem med teknik den här gången: man visste hur det här fungerar."

Patrik Smulter, **verksamhetsberättelsen 2021–2022:**

"Pandemin präglade fortfarande undervisningen vid MIK under läsåret 2021–2022. Undervisningen ordnades fortfarande med vissa corona-restrictioner och användningen av olika former av skyddsutrustning och ett färre antal elever i klassrummet var vardag. Flera nivåprestationer som skjutits upp från våren kunde dock ordnas med begränsad mängd publik under hösten, trots att en del konserter och projekt inte kunde hållas, inhiberades eller flyttades framåt. Det var ändå under läsåret 2021–2022 som MIKs verksamhet så småningom började återvända till det nya normala efter pandemin. Vi hade lärt oss leva med den nya verkligheten."

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

MIK MUSIKINSTITUTET
KUNGSVÄGEN
1974 2024

Slutscenen från jubileumskonserter
MIK 50. Solist: Michelle Sarström.

En jubileumskonsert blir till

Att planera en jubileumskonsert i ett musikinstitut är en lång och inte alls så enkel process. Det största problemet för lärarna kan vara att man inte från läsår till läsår med säkerhet vet vilket elevmaterial man har att jobba med. Detta ställer speciellt till med problem i orkestrarna. Tidigare jubileer har många gånger stött på problemet att musiken som beställts för olika projekt har varit svår och att man därför varit tvungen att ta in utomstående musiker

FOTO: HARALD ANTSKOG

för att ro konserterna i hamn. Den här gången var vi alla, rektorer och lärare, eniga om att MIK 50 ska vara ett jubileum där eleverna ska stå i centrum – det är ju trots allt tack vare dem vi har ett musikinstitut.

Planeringen inför MIK 50 började någon gång under åren 2022-23. Vi brastormade både på lärarmöten och i mindre arbetsgrupper. Alla som ville fick komma fram med idéer och slutresultatet var att vi inte firade läsårsvis utan valde att fira med olika konserter under året 2024, det vill säga det år som markerar MIKs start för exakt 50 år sedan. MIKs lärarkollegium har alltid visat sig vara mycket kreativt och så även denna gång. De olika kollegierna firade med egna konserter under läsåret, men höjdpunkten blev jubileumskonserten i Tapiolasalen 14.5.2024.

Jubileumskonsertens tema var "MIK hyllar barnen och barnsligheten i oss alla". Rektor Patrik Smulter bildade tillsammans med

Nattens drottning från jubileumskonserten MIK 50. Solist: Fredrica Nyman.

FOTO: HARALD ANTSKOG

biträdande rektor Ulla Hairo-Lax och några lärare en mindre arbetsgrupp för detta projekt och alla var eniga om att musiken skulle bestå av barnmusik i ny tappning. Gruppen önskade även att många vuxna i publiken skulle känna igen musik från sin egen barndom. Därmed föll musikvalet på allt från traditionella "Solvisan", via kända och älskade sånger från Astrid Lindgrens värld, Säs och Kopps "Traktor Alban" till "Pirates of the Caribbean". I ett mycket tidigt skede önskade Patrik Smulter att konserten skulle avslutas med Laleh Poukarims "Goliat" för att verkligen manifestera att barnen är framtiden och så fick det bli.

Det fina med detta projekt var att man kunde använda så gott som hela skolans egna krafter, inte minst för att

"De olika kollegierna firade med egna konserter under läsåret, men höjdpunkten blev jubileumskonserten i Tapiolasalen."

Solvisan från jubileumskonserten
MIK 50. Solist: Sofia Cainberg.

Teatergruppen från
jubileumskonserten
MIK 50.

FOTO: HARALD ANTSSKOG

både musikarrangör och regissör fanns att tillgå i de egna leden. Lauri Salokoski gjorde väckande och fina arrangemang för både stor symfoniorkester och för mindre kammarmusikgrupper. För regi och koreografi stod Jacintha Damström, som tillsammans med en liten teatergrupp bestående av MIKs elever skapade koreografi till flera musikstycken. Slutresultatet blev en musikalisk och färggrann helhet som började och avslutades med "Solvisan" och modiga sångsolisten Sofia Cainberg. Däremellan bjöds på överraskningar som att sätta in allsången "Den blomstertid nu kommer" i mitten och

att ordna musikprogram för en uttråkad kung. Konserten blev lyckad, fick fin recension i Hufvudstadsbladet och möttes bara av några kritiska ord från publiken: den var för kort och borde ges igen. Vilket tyder på att vi lyckades med planeringen och att man ska lämna festen när den är som bäst.

TEXT: ÅSA DALKARL-GUSTAVSSON

Utdrag ur recensionen av Wilhelm Kvist i Hufvudstadsbladet 15.5.2024:

Musikinstitutet från sin färggrannaste sida

"Det låg tveklöst något sympatiskt över Musikinstitutet Kungsvägens femtioårsjubileumskonsert i Tapiolasalen i Esbo kulturcentrum i tisdags. Kvällen blev samtidigt en god påminnelse om hur långt musikinstitutet vandrat från att en gång i världen kanske ha varit tempel för musikdyrkan till att numera i högre grad betona sammanhållning, personlig utveckling och god laganda."

Daniel Vuoristo vid flygeln.
MIK50, maj 2024.